

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny lag om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare och att den gamla lagen upphävs. Enligt den föreslagna lagen ska den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten höjas från nuvarande 38 till 43 år. Rehabiliteringen av en idrottsutövare till ett nytt yrke i sådana fall då idrottskarriären avslutats på grund av ett olycksfall ska enligt förslaget effektivieras så att idrottsutövaren är skyldig att delta i rehabilitering för att få ersättning för inkomstbortfall. Ersättningstiden ska enligt förslaget begränsas till fem år i sådana fall då idrottsutövaren inte kan rehabiliteras till något annat arbete. Om en idrottsutövare på grund av skada inte kan rehabiliteras till något annat arbete som ger en skälig utkomst har idrottsutövaren enligt förslaget rätt till fortlöpande olycksfallspension tills han eller hon fyller 65 år.

Dessutom föreslås att grunderna för fastställande av den årsarbetsförtjänst som läggs till grund för olycksfallspensionen justeras och att en övre gräns fastställs för årsarbets-

förtjänsten. Som övre gräns för årsarbetsförtjänsten föreslås 80 000 euro. Fortlöpande pension ska enligt förslaget betalas enligt en årsarbetsförtjänst på högst 30 000 euro. I propositionen föreslås också att den övre inkomstgränsen och gränsen för försäkringsskyldigheten och förmånerna ska indexbindas. Lagen innebär att begreppet ersättningsbart olycksfall förtydligas, liksom också förutsättningarna för ersättning av idrottsrelaterade olycksfall. Dessutom föreslås vissa tekniska ändringar i det nuvarande systemet.

Syftet med propositionen är att effektivera rehabiliteringen av idrottsutövare vars idrottskarriär upphört på grund av ett olycksfall och att garantera ett skäligt förtjänstskydd för idrottsutövare vid varaktig arbetsoförmåga. Syftet med propositionen är också att bibehålla den professionella idrottens möjligheter att själv bekosta ett inkomstrelaterat socialskydd som beaktar dess särdrag.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 maj 2009.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning.....	3
2. Nuläge	3
2.1. Bakgrunden till olycksfalls- och pensionsskyddet för idrottsutövare	3
2.2. Det nuvarande olycksfalls- och pensionssystemets centrala innehåll	4
2.3. Annan social trygghet för idrottsutövare	7
2.4. Fondering av idrottsinkomster som komplettering av socialskyddet	9
2.5. Den sociala tryggheten i ett internationellt perspektiv.....	10
2.6. Bedömning av nuläget	12
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	14
4. Andra omständigheter som inverkar på propositionen	16
5. Propositionens konsekvenser	16
6. Beredningen av propositionen	17
DETALJMOTIVERING.....	18
1. Lagförslaget.....	18
2. Ikraftträdande.....	31
3. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	31
LAGFÖRSLAG	32
om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare	32

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (575/2000) som trädde i kraft den 1 juli 2000 föreskrivs om inkomstrelaterat socialskydd för idrottsutövare som får sin huvudsakliga utkomst genom idrottande. Enligt lagen ordnas skyddet genom obligatorisk försäkring som är fristående från den obligatoriska lagstiftningen om arbetspension och olycksfallsförsäkring.

Efter att den nämnda lagen trädde i kraft har det framkommit behov att göra ändringar i bestämmelserna om socialskydd för idrottsutövare. Detta beror framförallt på att kostnaderna för det nuvarande försäkringsskyddet har stigit snabbare än finansieringen av systemet klarar av. Dessutom har det i olycksfallsskyddet framkommit brister som avsevärt kan minska utkomsten för en idrottsutövare som t.ex. blir varaktigt arbetsoförmögen.

Det är fortfarande ändamålsenligt att genomföra regleringen av socialskyddet för idrottsutövare genom en från arbetspensions- och olycksfallsförsäkringslagstiftningen fristående obligatorisk försäkring vars miniminivå bestäms i lagen.

Utgångspunkten för propositionen är att försäkringen ska ge idrottsutövaren ett skäligt förtjänstskydd om den till följd av ett idrottsrelaterat olycksfall har blivit oförmögen att skaffa sig förvärvsinkomster genom att idrotta. Om idrottsutövaren till följd av ett olycksfall varaktigt förlorar förmågan att skaffa sig förvärvsinkomster genom idrottande ska den rehabiliteras till ett nytt arbete eller yrke som ger en skälig utkomst. Avsikten med propositionen är att effektivisera den yrkesinriktade rehabiliteringen och göra den mer sporrande så att idrottsutövaren ska kunna återvända till arbetslivet.

Om en idrottsutövare till följd av ett olycksfall förlorar sin förmåga att utföra

också annat arbete ska försäkringen trygga en skälig utkomst för idrottsutövaren till dess att han eller hon fyller 65 år, dvs. då den i försäkringen ingående inkomstrelaterade ålderspensionen börjar betalas ut.

Samtidigt måste vissa justeringar göras i fråga om olycksfallsskyddet för att kostnaderna för försäkringsskyddet bättre ska motsvara systemets ekonomiska bärkraft. Frågan är viktig också för att försäkringsskyddet faktiskt ska kunna förverkligas. En omständighet som möjliggör justeringen är också den vid beskattningen genomförda ändringen av förutsättningarna för fondering av idrottsinkomster, som innebär att en idrottsutövare kan komplettera sin utkomst efter idrottandet genom att fondera en del av sina idrottsinkomster och använda dem först efter avslutad idrottskarriär.

2. Nuläge

2.1. Bakgrunden till olycksfalls- och pensionsskyddet för idrottsutövare

Med beaktande av idrottens ideella bakgrund och värderingar samt dess karaktär av frivillig medborgarverksamhet och hobbybaserad verksamhet räckte det relativt länge innan man i Finland började betrakta idrotten som ett arbete som kunde omfattas av den obligatoriska arbetspensions- och olycksfallsförsäkringslagstiftningen. Idrottsutövarna har inte heller betraktats som företagare. Faktorer som bidrog till att utveckla idrottsutövarnas status i en arbetsrättslig riktning var idrottsverksamhetens kommersialisering, de allt större spelararvodena samt de i avtalen med lagidrottsutövare intagna relativt stränga och detaljerade bestämmelserna, som allt mer började likna anställningsvillkor. Före år 1995 var idrottsutövarna helt i avsaknad av inkomstrelaterat skydd som motsvarade det skydd som olycksfalls- och arbets-

pensionslagarna gav. Idrottsutövarna var då beroende av de förmåner som grundtrygghetssystemet garanterade samt av olika typer av frivilliga försäkringar. Avgörande med tanke på det inkomstrelaterade socialskyddet för idrottsutövare var några domstolsavgöranden på 1990-talet, i vilka det ansågs att idrottsutövare stod i anställningsförhållande. Detta innebar att idrottsutövare också ansågs kunna omfattas av det inkomstrelaterade socialskyddet för arbetstagare. Det ansågs nödvändigt att för idrottsutövarna ordna inkomstrelaterat socialskydd som skäligen garanterade den utkomst som idrottsutövaren redan uppnått genom arbete.

Toppidrott är ofta förenad med en stor olycksfallsrisk. Begreppet idrott täcker också ett stort antal olika idrottsgrenar. Det innefattar dels ren hobbyidrott men också helt professionell toppidrott. Behovet av ett idrottsbaserat och inkomstrelaterat socialskydd gällde framförallt idrottsutövare som fick sin huvudsakliga utkomst genom idrott. Efter som socialskyddet måste vara förutsägbart ansågs det att man inte kunde låta idrottsutövarnas sociala trygghet vara beroende av rättspraxis som uppkom i olika instanser efter besvärprocesser som eventuellt tog flera år i anspråk. Skyddets oförutsägbarhet ansågs å andra sidan kunna resultera i retroaktiva ansvarskedjor som idrottens ekonomiska bärkraft sannolikt inte skulle ha klarat av. Som en följd av detta skulle kostnaderna för socialskyddet ha lagts på dem som finansierar arbetspensions- och olycksfallsförsäkringssystemen. Med beaktande av idrottens speciella karaktär ansågs det också annars vara föga lämpligt att idrottens socialskydd ordnades genom arbetspensions- och olycksfallsförsäkringssystemen. Dessutom ansågs det att behoven i fråga om socialskyddets innehåll varierade från en idrottsgren till en annan.

Av de orsaker som beskrivs ovan skapades för idrottsutövarna år 1995 ett socialskyddssystem som var mera begränsat än de allmänna inkomstrelaterade socialförsäkringssystemen och byggde på försäkringsprinciper som beaktade idrottens särdrag. Regeringen avlät en proposition med förslag till lagstiftning om social trygghet för idrottsmän (RP 356/1994 rd). De ändringar i lagstiftningen (372—375/1995), dvs. i lagen om pension

för arbetstagare (395/1961), lagen om pension för företagare (468/1969) och lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) som propositionen ledde till trädde i kraft den 1 maj 1995. De ändringar som gjordes i lagarna innebar att idrott undantogs från tillämpningsområdet för det lagstadgade arbetspensions- och olycksfallsförsäkringssystemet. I de nämnda lagarna togs samtidigt in ett myndigande att ordna pensions- och olycksfallsskydd för idrottsutövare genom försäkring, enligt vad som närmare föreskrivs genom förordning, med beaktande av olika idrottsgrenar och idrottsutövarnas årsinkomster. Samtidigt som de nämnda lagändringarna trädde förordningen om anordnande av pensionsskydd och olycksfallsskydd för idrottsmän (537/1995) i kraft.

Förordningen från 1995 om anordnande av pensionsskydd och olycksfallsskydd för idrottsmän reviderades ganska snart på basis av de erfarenheter man fått i praktiken. En ny förordning om anordnande av pensions- och olycksfallsskydd för idrottsmän (275/1998) trädde i kraft den 1 maj 1998. Genom den nya förordningen utsträcktes försäkringskyldigheten till att gälla också idrottsverksamhet i bolagsform. Vidare preciserades förutsättningarna för att försäkra lagidrottare. Försäkringsskyddet utsträcktes till individuella idrottsutövare samtidigt som skyddets innehåll definierades noggrannare. Samtidigt överfördes den allmänna uppföljningen och övervakningen av försäkringen till Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund medan anordnandet av försäkringsskyddet överfördes på grenförbunden.

2.2. Det nuvarande olycksfalls- och pensionssystemets centrala innehåll

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen som trädde i kraft den 1 mars 2000 ska genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Bestämmelsen innebär att också pensions- och olycksfallsskyddet för idrottsutövare i enlighet med grundlagen ska regleras genom lag. Regeringen avlät en proposition med förslag till lag om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare samt

därtill anslutna lagar (RP 51/2000 rd). Lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare trädde i kraft den 1 juli 2000.

I lagen har sedermera gjorts ändringar (RP 155/2003 rd och RP 47/2005 rd). Genom en ändring (682/2005) som trädde i kraft den 1 januari 2006 fogades till lagens 9 § ett nytt 2 mom. Enligt den ändrade bestämmelsen gäller i fråga om ändringssökande i frågor om olycksfallsskydd, undanröjande av beslut, ny behandling av ett ärende, rättelse av fel och återkrav av grundlöst utbetald ersättning vad som föreskrivs i 53 och 53 a—53 g § i lagen om olycksfallsförsäkring. Ändring i ärenden som gäller olycksfallsskydd kan numera sökas hos besvärnämnden för olycksfallsärenden och försäkringsdomstolen samt hos högsta domstolen.

En annan ändring (1143/2006) trädde i kraft den 1 januari 2007 (RP 237/2006 rd). Genom ändringen höjdes den nedre gränsen för idrottsinkomst som leder till att försäkringsskyldighet uppkommer till 9 600 euro per år eller per spelsäsong som är kortare än ett år. Till lagens 2 § 2 mom. fogades en bestämmelse enligt vilken lagen om olycksfallsförsäkring gäller i fråga om behandlingen av ersättningsärenden i en försäkringsanstalt. Dessutom fogades till lagens 5 § ett nytt 3 mom. i syfte att förbättra grenförbundens möjligheter att övervaka anordnandet av obligatoriskt olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare. Ändringen innebar att försäkringsanstalterna ska underrätta grenförbunden och de till dem hörande idrottsföreningarna och andra organisationer som driver idrottsverksamhet om att en obligatorisk försäkring börjar gälla eller upphör under spelsäsongen.

I den gällande lagens 1 § föreskrivs om försäkringsskyldighet. I paragrafens 1 mom. föreskrivs att om en idrottsutövare har kommit överens med en idrottsförening eller en annan organisation som bedriver idrottsverksamhet om att den för idrottandet får minst 9 600 euro i skattepliktig lön under ett år eller en spelsäsong som är kortare än ett år, ska föreningen eller organisationen till dess att idrottsutövaren fyller 38 år genom försäkring förordna sådan trygghet för olycksfall och ålderdom som föreskrivs i denna lag. Momentet är avsett att gälla lagidrottare. Lagens

1 § 2 mom. gäller individuella idrottare. Om en idrottsutövare som inte har en sådan överenskommelse som avses i 1 mom. för idrottandet får minst 9 600 euro i skattepliktig inkomst under ett år, ska idrottsutövaren genom att själv teckna en försäkring ordna sådan trygghet som avses i 1 mom.

I lagens 2 § 1 mom. föreskrivs att i olycksfallsskyddet ska ingå ersättning för en idrottsutövares skada, sjukdom och dödsfall som orsakats under idrottandet eller har samband med ett olycksfall som inträffar under förhållanden som direkt hänför sig till idrottandet. Idrottsutövarens rätt till ersättning fortgår till dess att han eller hon fyller 38 år, likväl alltid minst 10 år från olycksfallet. Enligt lagens 2 § 2 mom. ska olycksfallspension till följd av invaliditet och familjepension efter en idrottsutövare som avlidit betalas på basis av den i 4 § angivna lön eller inkomst som ligger till grund för försäkringen. Ersättningen och förutsättningarna för den bestäms i övrigt utgående från olycksfallsåret i enlighet med 2 kap. och 60 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring. Härvid tillämpas dock inte vad som föreskrivs i 16 § 1 mom. 1 punkten samt 16 a, 17 och 17 a § i lagen om olycksfallsförsäkring. Vidare föreskrivs i lagens 2 § 2 mom. att i fråga om behandlingen i en försäkringsanstalt av ett ärende enligt denna lag, meddelande av beslut, betalning av ersättning, återkrav av grundlöst utbetald ersättning, preskription av fordran, rätten att få och lämna ut uppgifter samt hemlighållande av uppgifter gäller dessutom vad som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring.

I lagens 3 § föreskrivs om ålderdomstrygghet. Enligt paragrafens 1 mom. innefattar ålderdomstryggheten ålderspension som betalas räknat från den dag då idrottsutövaren fyller 65 år. Ålderdomstryggheten ordnas genom försäkring som avses i 6 § 1 mom. 1 punkten underpunkt b i social- och hälsovårdsministeriets beslut (858/1995) om fastställande av försäkringsklasser för finska försäkringsbolag och försäkringsföreningar samt för utländska försäkringsbolag som är verksamma i Finland. Den som är försäkringspliktig ska som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 4 § angivna lön eller inkomst som ligger till grund för försäkringen. I lagens 3 § 2 mom. föreskrivs att om en för-

säkringstagare som avses i 1 § 1 mom. uppger att en idrottsutövare inte längre omfattas av den försäkring som försäkringstagaren tecknat, överförs ålderspensionsförsäkringen jämte uppsamlade medel till idrottsutövaren och blir som fribrev i kraft som en individuell pensionsförsäkring utan rätt till återköpsvärde.

I lagens 4 § föreskrivs om lön och inkomst som ligger till grund för försäkringen. Enligt bestämmelsen baseras en försäkring som avses i denna lag för en idrottsutövare som avses i 1 § 1 mom. på den skattepliktiga lön per år eller spelsäsong som idrottsutövaren fått med stöd av en överenskommelse som avses i nämnda moment och för en idrottsutövare som avses i 1 § 2 mom. på den skattepliktiga inkomsten enligt nämnda moment.

Lagens 5 § gäller Olycksfallsförsäkringsanstaltarnas förbunds och försäkringsanstaltarnas uppgifter. Enligt paragrafens 1 mom. ska Olycksfallsförsäkringsanstaltarnas förbund följa och utöva den allmänna tillsynen över försäkringen samt föra ett register över de idrottsutövare som försäkrats i enlighet med denna lag samt över försäkringstagarna. Enligt 5 § 2 mom. ska försäkringsanstaltarna ska varje år före utgången av februari tillställa Olycksfallsförsäkringsanstaltarnas förbund de för skötseln av de i 1 mom. angivna åliggandena nödvändiga uppgifterna om försäkringar och skador som avses i denna lag. Försäkringsanstaltarna ska också en gång per år och vid behov också annars ge idrottsutövaren en utredning om försäkringsskyddet. Vidare ska försäkringsanstaltarna ofördröjligen underrätta idrottsutövaren om sådan försummelse av premiebetalningen som leder till att det försäkringsskydd som avses i denna lag upphör. Enligt 5 § 3 mom. ska försäkringsanstaltarna för den uppgift som anges i 6 § varje år senast en månad sedan spelsäsongen för en idrottsgren börjat underrätta grenförbundet om att en försäkring enligt denna lag som tecknats av en till grenförbundet hörande idrottsförening eller annan organisation som bedriver idrottsverksamhet har börjat gälla. Med samtycke av de idrottsutövare som omfattas av försäkringen ska deras namn och personbeteckning fogas till anmälan. Försäkringsanstaltarna ska på motsvarande sätt underrätta grenförbundet också om att en för-

säkring börjar gälla eller upphör under spelsäsongen. Anmälan ska då göras utan dröjsmål och senast en månad sedan försäkringen började gälla eller sades upp eller sedan försäkringen upphörde utan uppsägning.

Lagens 6 § gäller grenförbundens och idrottsföreningarnas ansvar. Enligt paragrafens 1 mom. ska grenförbunden och andra organisationer som svarar för tävlingsverksamhet se till att idrottsföreningar och andra organisationer som bedriver idrottsverksamhet samt idrottsutövare, vilka deltar i tävlingsverksamhet anordnad av grenförbunden och de andra organisationer som svarar för tävlingsverksamhet, ordnar försäkringsskydd i enlighet med denna lag. För detta ändamål har grenförbunden och andra organisationer som svarar för tävlingsverksamhet rätt att ur det register som förs av Olycksfallsförsäkringsanstaltarnas förbund få uppgifter om de till dess verksamhetsområde hörande idrottsutövare som är försäkrade i enlighet med denna lag. Idrottsföreningarna och andra organisationer som bedriver idrottsverksamhet ska enligt 6 § 2 mom. varje år underrätta vederbörande grenförbund om hur många idrottsutövare inom denna lags tillämpningsområde som har representerat föreningen eller organisationen. Grenförbunden ska varje år före utgången av februari, i det syfte som anges i 1 mom., sända uppgifterna till Olycksfallsförsäkringsanstaltarnas förbund.

Lagens 7 § gäller ansvar för försummelse av försäkringsskyldigheten. I 1 mom. föreskrivs att om en idrottsförening eller en annan organisation som bedriver idrottsverksamhet har försummat den försäkringsskyldighet som avses i 1 § 1 mom., är den skyldig att för en idrottsutövare bekosta den trygghet som denne har gått miste om på grund av försummelsen.

Lagens 8 § gäller försummelse att betala och indrivning av premier. I 1 mom. föreskrivs att om en försäkringsanstalt på grund av försummad premiebetalning säger upp en försäkring, fortgår idrottsutövarens försäkringsskydd emellertid minst en månad räknat från den tidpunkt då försäkringsanstalten har sänt idrottsutövaren ett skriftligt meddelande om att försäkringen upphört. I 2 mom. föreskrivs att i denna lag avsedd försäkringspremie jämte dröjsmålsränta får drivas in i ut-

sökningsväg utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

Lagens 9 § gäller tillämpning av lagen om försäkringsavtal. I 1 mom. föreskrivs att om inte något annat föreskrivs i denna lag ska på försäkring som avses i den tillämpas lagen om försäkringsavtal. Enligt 2 mom. gäller i fråga om ändringssökande i frågor som gäller olycksfallsskydd, undanröjande av beslut, ny behandling av ett ärende, rättelse av fel och återkrav av grundlöst utbetald ersättning gäller vad som föreskrivs i 53 och 53 a—53 g § i lagen om olycksfallsförsäkring.

Lagens 10 § gäller utlåtande. Enligt paragrafen ska, vid oklarhet om huruvida en försäkring uppfyller de förutsättningar som avses i denna lag, Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund ge utlåtande på ansökan av en part.

2.3. Annan social trygghet för idrottsutövare

När det gäller andra kroppsskador eller sjukdomar som orsakats av idrottsrelaterade olycksfall tillgodoses idrottsutövarens sociala trygghet genom förmåner enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004). Folkpensionsanstalten (Fpa) ordnar och betalar ersättning för rehabilitering samt tryggar rehabiliteringsklientens försörjning under rehabiliteringstiden i enlighet med lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005; Fpa:s rehabiliteringslag). I Finland bosatta personer är försäkrade i enlighet med sjukförsäkringslagen. Frågan om en person är bosatt i Finland avgörs i enlighet med lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993; tillämpningslagen). I Finland sjukförsäkrade idrottsutövare ska, liksom övriga försäkrade, av sina inkomster betala sjukförsäkringspremie i enlighet med sjukförsäkringslagens 18 kap. 4 § (sjukförsäkringens sjukvårdspremie och sjukförsäkringens dagpenningsspremie).

En idrottsutövare kan med stöd av sjukförsäkringslagen och Fpa:s rehabiliteringslag ha rätt att få bl.a. sjukdagpenning, rehabilitering, rehabiliteringspenningförmåner samt

ersättning för privatläkares eller tandläkares arvoden, undersöknings- och vårdkostnader, läkemedelskostnader och för vårdrelaterade resekostnader. Sjukdagpenningen och rehabiliteringspenningen är bundna till mottagarens förvärvsinkomster.

Sjukdagpenningen ersätter inkomstbortfall till följd av arbetsoförmåga. Dagpenning betalas till en 16—67 årig sökande som på grund av sjukdom inte förmår arbeta, förutsatt att sökanden före arbetsoförmågan varit tre månader i arbete. Dagpenning betalas i regel på grundvalen av den arbetsinkomst som konstaterats vid beskattningen året före arbetsoförmågans inträde. Arbetsinkomsten justeras med en lönekoeficient. Om inkomsten har stigit avsevärt (minst 20 procent) kan dagpenningen baseras på inkomster som sökanden uppger sig ha haft under sex månader före arbetsoförmågans inträde.

Sjukdagpenningen utgör år 2009 per dag 70 procent av arbetsinkomsten för en årsinkomst på 1 224—31 850 euro. För överskjutande belopp betalas i sjukdagpenning 40 procent upp till 49 003 euro och för ytterligare överskjutande belopp 25 procent. Dagpenning betalas inte om årsinkomsten är högst 1 223 euro eller mindre. Den försäkrade har emellertid rätt till dagpenningens minimibelopp efter att arbetsoförmågan oavbrutet har varat minst 55 dagar. Dagpenningens belopp är då 22,04 euro om dagen.

Sjukdagpenning betalas för varje vardag, med undantag för den dag då arbetsoförmågan inträdde och nio vardagar näst efter den. Dagpenning betalas för högst 300 dagar. När maximitiden och sjukdagpenningens dagar räknas beaktas antalet dagpenningens dagar under de två år som föregår arbetsoförmågans inträde. Tidigare dagpenningens dagar beaktas emellertid inte om personen i fråga efter att den föregående arbetsoförmågan upphörde har varit arbetsförmögen i minst ett års tid.

En idrottsutövare har efter sin idrottskarriär rätt till icke inkomstrelaterat utkomstskydd under samma förutsättningar som andra personer som kommer ut på arbetsmarknaden. Också i Finland bosatta arbetsföra 17—67-åriga arbetslösa arbetssökande har rätt till utkomstskydd. Frågan om en person är bosatt i Finland avgörs i enlighet med tillämpningslagen. Sökanden ska stå till arbetsmarkna-

dens förfogande och ha anmält sig till en arbetskraftsbyrå som sökande av heltidsarbete. Dessutom förutsätts att sökanden inte har kunnat anvisas arbete eller utbildning. I enlighet med lagen om utkomtskydd för arbetslösa (1290/2002) kan till en arbetslös person som uppfyller de i lagen angivna villkoren betalas grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd eller inkomstrelaterad dagpenning. Till utkomtskyddet hör också förmåner som betalas till arbetslösa för tryggnad av deras utkomst under utbildningstiden, dvs. till personer som deltar i arbetskraftspolitisk utbildning och utbildningsdagpenning till arbetslösa som söker sig till frivillig utbildning.

Inkomstrelaterad dagpenning betalas till arbetslösa som hör till en arbetslöshetskassa. Eftersom idrotten inte deltar i betalningen av arbetslöshetsförsäkringspremier har idrottsutövare inte rätt till inkomstrelaterad dagpenning.

Grunddagpenning betalas efter en självrisktid på sju arbetsdagar till arbetslösa som inte är medlemmar i någon arbetslöshetskassa och som sålunda inte kan få inkomstrelaterad dagpenning. En förutsättning för att få grunddagpenning är att man under de senaste 28 månaderna har varit i arbete i 43 kalenderveckor. Detta kallas arbetsvillkor. Grunddagpenning betalas för högst 500 dagar om personen i fråga inte emellanåt uppfyller arbetsvillkoret, dvs. 34 kalenderveckor under de senaste 24 månaderna. Grunddagpenningens fulla belopp är från början av år 2009 25,63 euro per dag för högst fem vardagar i veckan. För barn som inte har fyllt 18 år betalas barnförhöjning.

Arbetsmarknadsstöd betalas till 17–64-åriga arbetslösa som inte uppfyller arbetsvillkoret för grunddagpenning eller som har fått maximal grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning (500 dagar). Arbetsmarknadsstöd betalas i allmänhet enligt behovsprövning och för det gäller ingen maximitid. Arbetsmarknadsstödet är lika stort som grunddagpenningen och utöver det betalas barnförhöjningar.

Idrottsutövare omfattas av lönegarantilagen (866/1998) om idrottsarbetet har utförts i Finland eller i en finländsk arbetsgivares anställning utomlands och idrottsutövaren har hemort i Finland. Syftet med lönegarantila-

gen är att i händelse av arbetsgivarens insolvens trygga betalningen av arbetstagarnas anställningsrelaterade fordringar. Som lönegaranti betalas anställningsrelaterade fordringar vilkas grund och belopp har kunnat utredas.

En idrottsutövare har också rätt till pension enligt arbetspensionslagarna om han eller hon före, under eller efter idrottskarriären har haft sådana inkomster som avses i arbetspensionslagarna. Arbetspensionen tryggar en skälig konsumtionsnivå vid ålderdom, vid arbetslöshet, då familjeförsörjaren avlider och då äldre personer blir arbetslösa. Arbetspensionen är inkomstrelaterad. Arbetspensionslagstiftningen har genomgått en grundlig revidering vars sista skede trädde i kraft den 1 januari 2007. Då sammanslogs arbetspensionslagarna för löntagare till en helt ny lag om pension för arbetstagare. Arbetspensionsreformen syftade till att pensionsskyddet ska ha samma innehåll när det gäller alla anställnings- och tjänsteförhållanden samt företagsverksamhet som börjar år 2005 eller därefter, både inom den privata och inom den offentliga sektorn. Arbetspensionssystemets viktigaste funktion är att trygga utkomsten för dem som inte genom sitt arbete kan för tjäna sitt uppehälle på grund av arbetsoförmåga, ålderdom eller förlust av familjeförsörjare.

Ett viktigt syfte med 2005 års arbetspensionsreform var att sporra människor att fortsätta i arbetslivet ytterligare 2–3 år. Arbetspensionssystemet gjordes flexiblere på så sätt att den som så vill kan pensionera sig som 63–68-åring. Reformen innebär att det också blev lönsammare för den försäkrade att fortsätta i arbetslivet. Vidare innebär den att pensionsberäkningen per anställningsförhållande slopades, vilket innebär att samtliga arbetsinkomster från att den försäkrade fyllt 18 år till utgången av den försäkrades 68 levnadsår ökar pensionen. Pension intjänas sålunda också för sådan tid då den försäkrade får t.ex. moderskaps-, faderskaps eller föräldrapenning, inkomstrelaterad dagpenning vid arbetslöshet eller sjukdagpenning. Till den som vårdar ett under 3-årigt barn och bedriver studier som leder till examen betalar staten ersättning som motsvarar pension. Intjäningsprocenten stiger med åldern.

Lagen om pension för arbetstagare (395/2006) tillämpas på 18—68-åriga arbetstagare som är i en privat arbetsgivares anställning och vars arbetsinkomster hos samma arbetsgivare under en kalendermånad uppgår till minst 49,93 euro (år 2009). Återstående tid, dvs. från början av arbetsoförmågan till utgången av den månad under vilken de försäkrade uppnått 63 års ålder, räknas in i pensionen om den försäkrade under tio kalenderår före pensionsfallet har haft arbetsinkomster på minst 14 979,51 euro (år 2009). Arbetsinkomsten för återstående tid räknas utgående från genomsnittsinkomsterna under de fem fulla kalenderåren innan den försäkrade blev arbetsoförmögen. Då medräknas också inkomster som hänför sig till inkomstrelaterade sociala förmåner, föräldradagpenning, hemvårdsstöd och studier. Om den som ansöker om pension inte har några arbetsinkomster för denna tid tjänas pension inte in för den återstående tiden.

I arbetspension tjänar 18—52-åringar in 1,5 procent av varje års arbetsinkomster medan 53—62-åringar tjänar in 1,9 procent och 63—68-åringar tjänar in 4,5 procent per år. Genom reformen slopades också samordningen av pensioner delvis, vilket innebär att pensionen kan stiga över 60 procent. Vidare infördes en lönekoeficient som bättre än APL-index bevarar intjänade pensionsrättigheter. Med lönekoeficienten justeras tidigare års inkomster till den nuvarande nivån. Genom reformen skapades ett enhetligt pensionsindex. Alla löpande pensioner höjs med arbetspensionsindex, varav lönernas andel utgör 20 procent och prisernas 80 procent. Avsikten med reformen var också att anpassa pensionssystemet till den genomsnittliga ökningen av livslängden. Av denna anledning tog man i bruk en livslängdskoefficient som reglerar pensionsutgifterna och nivån på nya pensioner enligt förändringarna i den förväntade livslängden.

Folkpensionen enligt folkpensionslagen tryggar idrottsutövarens minimiutkomst om idrottsutövaren inte får någon arbetspension över huvud taget eller om arbetspensionen blir liten. Folkpensionen beviljas och betalas av Fpa. I folkpensionssystemet och det pensionsskydd som Fpa sköter ingår utöver folkpensionen bl.a. bostadsbidrag för pensionsta-

gare, vårdbidrag för pensionstagare och barnförhöjning.

Sjukpension som beviljas av Fpa kompletterar arbets- eller olycksfallspensionen. Arbets- eller olycksfallspensionen kompletteras också av folkpensionssystemets ålderpension. Folkpension beviljas inte om en ensamstående persons arbetspension per månad överstiger 1 207,38 euro eller en gift persons arbetspension per månad överstiger 1 075,30 euro (år 2009).

2.4. Fondering av idrottsinkomster som komplettering av socialskyddet

I inkomstskattelagen (1535/1992) togs år 1999 in bestämmelser om periodisering av idrottsinkomst. Enligt bestämmelserna om periodisering ska som en idrottsutövares inkomst under skatteåret inte beaktas den del av inkomsten som idrottsutövaren haft direkt av idrottsutövandet och som enligt vissa villkor har betalats till en träningsfond eller idrottsutövarfond. Den inkomst som betalats in till en träningsfond kan användas för täckande av utgifter som under skatteåret har uppkommit av idrottsutövande och träning. Det belopp som vid utgången av ett skatteår finns i fonden betraktas till den del det överstiger 20 000 euro som skattepliktig förvärvsinkomst för skatteåret. Genom idrottsutövarfonden kan idrottsutövaren bereda sig för tiden efter idrottskarriären. De medel som överförs till idrottsutövarfonden kan efter avslutad idrottskarriär användas under en period om minst fem och högst tio år. Av särskilda skäl, t.ex. på grund av arbetsoförmåga, kan medlen inkomstföras också snabbare än under en period av fem år. En idrottsutövare har rätt att skattefritt till en idrottsutövarfond överföra högst 30 procent beräknat på idrottsinkomstens bruttobelopp, dock högst 50 000 euro per år. Bestämmelserna om periodisering av idrottsinkomst har fungerat relativt bra. I vissa fall har de övre gränserna för överföring till en idrottsutövarfond emellertid visat sig vara alltför låga. Av denna anledning föreslogs i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om inkomstskatteskala för 2009 och till vissa andra ändringar som gäller grunderna för inkomst-

skatten (RP 112/2008 rd) en höjning av maximibeloppen för medel som får överföras till idrottsutövarfonden. Genom en lag som trädde i kraft den 1 januari 2009 (946/2008) ändrades 116 c § i inkomstskattelagen temporärt så att en idrottsutövare enligt paragrafens 1 mom. har rätt att av sin idrottsinkomst skattefritt till en idrottsutövarfond överföra högst 50 procent, beräknat på idrottsinkomstens bruttobelopp, dock högst 100 000 euro per år. Enligt propositionen är målet att förbättra möjligheterna för framgångsrika idrottare som förtjänar bra en relativt kort tid att förbereda sig för tiden efter idrottskarriären. Dessutom ville man stödja framgångsrika idrottare så att de stannar i Finland. Enligt propositionen bedöms förhöjningen gynna idrottare med goda inkomster.

2.5. Den sociala tryggheten i ett internationellt perspektiv

Rådets förordning nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, gäller samordning av nationell lagstiftning om social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. Frågan om vilken stats lagstiftning som ska tillämpas på en person som flyttar från ett land till ett annat avgörs i enlighet med förordningens bestämmelser om lagval. Enligt EG-förordningen ska i princip ett lands lagstiftning tillämpas, likabehandling ska garanteras och intjänade förmåner ska överföras inom EU-området. Förordningen tillämpas på anställda, egenföretagare samt på deras familjemedlemmar och förmånstagare när det är fråga om familjepension.

Också avtalen om social trygghet innehåller lagvalsbestämmelser. I avtalen föreskrivs om den sociala tryggheten för personer som flyttar mellan olika länder när det är fråga om vistelse som inte är av endast tillfällig natur. Finland har med andra än EU-länder ingått bilaterala avtal om social trygghet med USA, Kanada, Quebec och Israel. Dessutom har Finland ett sjukvårdsavtal med Australien. De avtal om social trygghet som Finland har ingått med EU-stater har numera ingen större

betydelse. De gäller endast personer som inte deltar i arbetslivet. Om Finland inte har ingått avtal om social trygghet med en stat ska på personer som flyttar mellan länderna tillämpas respektive stats nationella lagstiftning. EG-förordningen och dess lagvalsbestämmelser anger vilken stats lagstiftning som ska tillämpas. Enligt huvudregeln ska lagstiftningen i den stat där personen arbetar tillämpas oberoende av om denne är bosatt i den staten eller inte och trots att arbetsgivarens boningsort finns i någon annan medlemsstat.

I EG-förordningen föreskrivs om s.k. utsända arbetstagare. Med en utsänd arbetstagare avses i fråga om EU-länderna en person som arbetsgivaren sänder för att i sin anställning arbeta i en annan medlemsstat. En person kan i egenskap av utsänd arbetstagare eller yrkesutövare eller med stöd av dispens i regel omfattas av hemlandets socialskyddslagstiftning i ett års tid. Denna tid kan förlängas. Frågan om personen ska försäkras och i vilken utsträckning, dvs. förutsättningarna för försäkringen, bestäms i enlighet med respektive stats nationella lagstiftning, likväl med beaktande av gemenskapsrätten, t.ex. jämlikhetsprincipen.

Enligt definitionerna på anställda respektive egenföretagare i EG-förordningens artikel 1 a avses med den som är försäkrad, obligatoriskt eller genom en frivillig fortsättningsförsäkring, mot en eller flera av de risker som täcks av grenarna i ett system för social trygghet för anställda eller egenföretagare. Om en anställd eller egenföretagare inte kan särskiljas från andra försäkrade behövs en definition i en särskild bilaga.

I EG-förordningens bilaga I som gäller Finland (personer som omfattas av förordningen) konstateras i bilagebestämmelsen att en person som är en i lagstiftningen om arbetspensionssystemet avsedd anställd eller egenföretagare på motsvarande sätt ska betraktas som en sådan anställd eller företagare som avses i artikel 1 a.

I samband med att tillämpningslagen, sjukförsäkringslagen och lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändrades år 2004 togs i lagarna in definitioner av begreppet arbetstagare.

Enligt tillämpningslagens 3 § anses en person vara bosatt i Finland om han eller hon

har sin egentliga bostad och sitt egentliga hem här och om personen ständigt huvudsakligen vistas här. I lagens 3 a § föreskrivs om tillämpning av lagstiftningen om social trygghet på en person som flyttat till Finland. I lagens 3 b § föreskrivs om från EU-länder inflyttade arbetstagares rätt till bosättningsbaserade förmåner i enlighet med lagen. Sju-försäkrade är personer som är stadigvarande bosatta i Finland och även personer som arbetar i Finland, trots att de inte i enlighet med tillämpningslagen är stadigvarande bosatta i Finland. Enligt sjukförsäkringslagens 1 kap. 2 § och 4 § 9 punkten ska en person försäkras som en i Finland arbetande arbetstagare om han eller hon är i ett arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande som utan avbrott fortsätter i minst fyra månader och vars inkomster uppfyller de krav som anges i 5 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. En arbetstagares (och företagares) rätt till sjukförsäkring och förmåner enligt tillämpningslagen bestäms vid tillämpning av EG-förordningen sålunda numera i enlighet med de nämnda nationella lagarna och begreppet arbetstagare hänför sig inte längre till definitionen i förordningsbilagan. Det i förordningsbilagan definierade begreppet anställd gäller endast förmåner som inte omfattas av tillämpningslagen eller sjukförsäkringslagen, dvs. närmast offentlig hälsovård och stöd får vård av barn i hemmet.

Eftersom frågan om vem som ska betraktas som anställd arbetstagare enligt förordningen 1408/71 sammanhänger med att personen i fråga är försäkrad som arbetstagare inom det lagstadgade socialskyddssystemet (i Finland arbetspensionssystemet) har idrottsutövare inte i Finland betraktats som anställda enligt EG-förordningen utan de har ansetts falla utanför förordningens tillämpningsområde. Av denna anledning har idrottsutövare inte heller betraktats som från Finland till ett annat EU-land utsända arbetstagare.

I andra EU-länder kan idrottsutövare däremot i enlighet med respektive lands nationella lagstiftning bli försäkrade som arbetstagare, vilket innebär att på dem tillämpas EG-förordningen och dess bestämmelser om lagval. En idrottsutövare som från Finland reser till ett annat EU-land för idrottsarbete

kan i enlighet med det andra landets lagstiftning bli försäkrad som arbetstagare. En professionell idrottsutövare kan också vara t.ex. en arbetstagare som från ett annat EU-land har sänts till Finland, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. Idrottsutövaren ska då i Finland bemötas på motsvarande sätt som andra utsända arbetstagare.

Enligt det nuvarande systemet ska idrottsutövare som bor i Finland och idrottar här försäkras i enlighet med lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare, om idrottsutövarens inkomster överstiger den i lagen angivna undre gränsen för försäkringsskyldighet. Detta innebär att idrottsutövarena också omfattas av den övriga sociala tryggheten.

Alla som hör till en medlemsstats socialskyddssystem har också under en tillfällig vistelse rätt till nödvändig sjukvård i ett annat EU-medlemsland. Rätten till nödvändig sjukvård visas med det europeiska sjukvårdskortet eller med ett tillfälligt ersättande intyg. Kostnaderna för nödvändig vård betalas av det medlemsland som ansvarar för personens sociala trygghet.

Den rätt till social trygghet enligt finsk lag som tillkommer personer som från Finland flyttar utomlands för att arbeta i andra än EU/EES-länder bestäms i allmänhet beroende på vistelsens längd. Huvudregeln är den att den som arbetar eller vistas utomlands kortare tid än ett år behåller sin rätt till social trygghet enligt finsk lag.

Europaparlamentets och rådets nya förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen träder i kraft 2010. Enligt förordningen slopas det tidigare i bilagan definierade begreppet anställd. I den nya förordningen definieras begreppen "arbete som anställd" och "verksamhet som egenföretagare". Dessa begrepp avser verksamhet som betraktas som arbete som anställd eller verksamhet som egenföretagare i enlighet med socialskyddslagstiftningen i den stat där verksamheten bedrivs. Begreppen kan innefatta också idrottande enligt lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare. Enligt den nya förordningen är huvudregeln den att en person som utför arbete som anställd eller är verksam som egenföretagare i en medlemsstat ska lyda under lagstiftningen

i den medlemsstaten. Förutsättningarna för försäkring bestäms i enlighet med den nationella lagstiftningen.

2.6. Bedömning av nuläget

Behovet att revidera lagstiftningen grundar sig på brister i regleringen av skyddet och på ekonomiska faktorer. Ett problem när det gäller finansiering av försäkringsskyddet är fortfarande den smala finansieringsbasen. Förutsättningarna för att bekosta skyddet varierar kraftigt mellan olika idrottsgrenar. Det finns också brister i regleringen av olycksfallsskyddet i sådana fall då en idrottsutövare helt förlorar sin arbetsförmåga till följd av ett idrottsrelaterat olycksfall.

Från idrottsutövarens synpunkt är den gällande lagens bestämmelser om försäkringsskyldighet problematiska eftersom försäkringsskyldigheten för närvarande baseras sig enbart på att det när olycksfallet inträffar finns en gällande överenskommelse om idrottsutövarens lön. Enligt den nuvarande lagstiftningen kan en idrottsutövare bli helt utan försäkring om spelsäsongen är sammansatt av flera korta överenskommelser.

Det är svårt att utsträcka försäkringsskyldigheten till individuella idrottsutövare. En individuell idrottsutövare idrottar i allmänhet för sin egen räkning och bär i likhet med en egenföretagare själv ansvaret för de idrottsrelaterade och ekonomiska risker som sammanhänger med verksamheten. I praktiken förverkligas inte heller en individuell idrottsutövares ansvar om försäkringsskyldigheten försummas. En individuell idrottsutövare måste ha rätt till inkomstrelaterat olycksfalls-skydd och inkomstrelaterad ålderdomstrygghet, men försäkringen bör baseras på frivillighet.

År 2007 fanns det i vårt land sammanlagt 1 078 försäkrade idrottsutövare av vilka 37 var individuella idrottsutövare. Av de försäkrade idrottsutövarna var 597 ishockeyspelare, 290 fotbollsspelare, 64 bobbelspelare, 60 korgbollsspelare och 30 volleybollsspelare. Av dem som representerade individuella idrottsgrenar utövade 14 skidsport och 8 friidrott. Några försäkrade utövade andra individuella idrottsgrenar. År 2007 betalades skad-

ersättningar ut i sammanlagt 1 588 fall. I 506 fall var det fråga om kroppsskador som uppkommit år 2006 eller tidigare och i 1 082 fall var det fråga om kroppsskador som uppkommit år 2007.

Merparten av de försäkrade idrottsutövare som omfattas av det nuvarande försäkringssystemet representerar lagidrottsgrenar och de flesta av dem spelar ishockey och fotboll på de högsta serienivåerna. Behovet av social trygghet varierar fortfarande mellan olika idrottsgrenar och serienivåer, i allmänhet beroende på hur långt verksamheten är professionaliserad.

Längst genomförd är professionaliseringen på ishockeyns liganivå. På den nivån utgör de idrottsrelaterade inkomsterna nästan undantagslöst spelarnas huvudsakliga utkomst. På ishockeyns liganivå har spelarnas inkomster också ökat mer än inom övriga grenar.

Om man undantar ishockeyns och fotbollens högsta liganivå får idrottsutövarna inom många andra grenar inte ens på den högsta serienivån sin huvudsakliga utkomst av idrott. Också på ishockeyns lägre serienivåer är verksamheten rätt långt hobbybaserad eller också ligger de idrottsrelaterade inkomsterna under den i lagen angivna gränsen för försäkringsskyldigheten. Merparten av dessa spelare är under spelsäsongen minst deltidsstuderande eller -arbetande. Som exempel kan nämnas att bobbelspelarna under säsongen 2008 hade en medellön på 11 520 euro. Endast fem procent av spelarna förtjänade över 25 000 euro. Inom volleybollen är det huvudsakligen lagens utländska spelare som har idrottsinkomster. Utöver dem har endast ett fåtal andra spelare fått sin utkomst genom att spela volleyboll. Inkomstnivån för dem som spelat volleyboll på heltid har i genomsnitt varit 20 000—30 000 euro.

Merparten av de idrottsutövare som omfattas av det nuvarande försäkringssystemet är män. Av de försäkrade kvinnliga idrottsutövarna är de flesta individuella idrottsutövare och utländska spelare i laggrenar. Från inkomstsynpunkt har lagidrott som utövats av kvinnor inte ens i de populäraste lagidrottsgrenarna blivit på samma sätt professionaliserad som de lagidrottsgrenar som utövas av män. Kvinnor lagidrottar fortfarande huvudsakligen på hobbybasis.

Den genomsnittliga årsarbetsförtjänsten för idrottsutövare som fick olycksfallspension genom försäkring uppgick år 2008 till ca 68 000 euro, medan medianinkomsten var 52 000 euro. Av dem som fick olycksfallspension hade 22 procent en inkomstnivå på över 100 000 euro medan 12 procent hade en inkomstnivå på över 136 000 euro.

Idrott är nästan undantagslöst förenad med en hög olycksfallsrisk. Risken är ca 40 gånger högre jämfört med arbetsolycksfallsförsäkringen och ca 15 gånger högre jämfört med de arbeten inom byggbranschen där olycksfallsrisken är högst. Inom den professionella idrotten är utövarna också i genomsnitt äldre än tidigare, vilket innebär att risken för skador är större än den är för yngre idrottare.

Eftersom den årsarbetsförtjänst som läggs till grund för olycksfallspensionen enligt det nuvarande systemet för lagidrottare är direkt baserad på idrottsutövarens avtalade lön när olycksfallet inträffar, kan de stigande kostnaderna för försäkringsskyddet förklaras med att lönenivån för dem som spelar på den högsta serienivån i allmänhet har stigit.

De inkomstrelaterade ersättningsutgifternas andel av de sammanlagda ersättningsutgifterna var exklusive handläggningskostnader 64 procent åren 2000—2007 och 74 procent åren 2005—2007. Andelen varierar en hel del beroende på idrottsgrenen och den är typiskt nog större i grenar där lönenivån är högre. Ersättningsutgifterna i sådana fall som har lett till att en idrottsutövare blivit varaktigt oförmögen att idrotta och som enligt gällande lag begränsas till högst tio år, har utgjort 87 procent av de inkomstrelaterade ersättningsutgifterna. Enligt uppgifterna om olycksfallsersättningarna åren 2000—2007 har i genomsnitt 2,3 procent av olycksfallen lett till utbetalning av ersättning för inkomstbortfall medan 0,5 procent av olycksfallen har lett till utbetalning av långvarig, dvs. över två års ersättning för inkomstbortfall. Andelen fall där ersättning betalats för inkomstbortfall är av samtliga fall ca 50 procent högre än i fråga om arbetsolycksfallsförsäkringen (i sådana fall då arbetsoförmågan varar över ett år).

Finansieringsgrunden för försäkringssystemet räcker inte för det nuvarande försäkringsskyddets kostnader. Det är också pro-

blematiskt att de ekonomiska möjligheterna att bekosta skyddet i stor utsträckning varierar mellan olika idrottsgrenar. De ekonomiska förutsättningarna att bekosta skyddet är ofta de bästa i grenar där verksamheten är längst professionaliserad och kan jämföras med affärsverksamhet. För att kostnaderna ska kunna jämnas ut i förhållande till den årsarbetsförtjänst som läggs till grund för ersättningen kan det bli nödvändigt att fastställa en inkomstgräns.

Nivån på det nuvarande olycksfallsskyddet har å andra sidan också brister som kan leda till att idrottsutövarnas utkomst försämrats avsevärt. Den största bristen gäller utkomsten i en situation där idrottsutövaren till följd av ett olycksfall varaktigt har förlorat sin förmåga att utföra också annat arbete. Det nuvarande systemet innebär att idrottsutövarens utkomst efter att den i lagen angivna maximala ersättningstiden har gått ut kan ordnas endast genom grundtrygghetssystemen, närmast folkpensionssystemet. En idrottsutövare har sällan tjänat in pension enligt arbetspensionslagarna före eller under sin idrottskarriär.

Från idrottsutövarens synpunkt har det nuvarande systemet också den bristen att fortlöpande olycksfallsersättningar, t.ex. olycksfallspension inte indexjusteras. För att ersättningarna emellertid ska motsvara nivån vid tidpunkten för olycksfallet hänvisas i den gällande lagens 2 § 2 mom. emellertid till 60 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring.

Den rätt till fortsatt ersättning under minst tio år från olycksfallet som det nuvarande systemet ger kan å andra sidan vara oändamålsenlig och leda till överkompensation i sådana fall då en person har blivit varaktigt oförmögen att utöva idrott. Ersättningen bör bättre anpassas till idrottskarriären som i genomsnitt är relativt kort jämfört med andra arbetskarriärer.

Om en idrottsutövares aktiva idrottskarriär upphör till följd av en idrottsrelaterad kroppsskada eller därav förorsakad sjukdom ska idrottsutövaren rehabiliteras till ett sådant nytt yrke som i fortsättningen kan ge en skälig utkomst. Rehabiliteringen borde vara aktivare än för närvarande och bättre sporra till deltagande i arbetslivet.

Fonderingsmöjligheten kompletterar det

lagstadgade och inkomstrelaterade sociala trygghetssystemet för idrottsutövare. Denna möjlighet beaktas i propositionen. Fonderingssystemet för idrottsutövare finansieras med skattemedel och skiljer sig sålunda i det avseendet från olycksfalls- och arbetspensionssystemen som finansieras med arbetsgivar- och arbetstagaravgifter.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Enligt förslaget ska idrottsutövare som får sin huvudsakliga utkomst genom idrott kvarstå inom det separata lagstadgade socialskyddssystemet. Syftet med propositionen är likväl att förnya det nuvarande försäkringssystemet så att det ligger närmare målsättningen för det övriga inkomstrelaterade socialförsäkringssystemet.

Avsikten med den föreslagna lagen är att till skäligen kostnader skapa ett olycksfalls- och pensionsskydd som garanterar att idrottsutövare som får sin huvudsakliga utkomst genom idrott kan bibehålla en skälig, inkomstrelaterad utkomst.

Utgångspunkten är att idrotten själv ska kunna bekosta sitt egna inkomstrelaterade socialskydd. I detta syfte föreslås materiella justeringar i det nuvarande olycksfallsskyddet.

En idrottskarriär är ofta betydligt kortare än andra arbetskarriärer. Idrottsrelaterade inkomster förtjänas också under en kortare period än under andra arbetskarriärer. Idrottsinkomsterna kan ofta variera kraftigt också under en kort period. Idrottsutövarens framgångar inom sin gren är avgörande för karriärens längd och inkomsterna under den.

Också idrottens finansieringsgrund är fortfarande smal. De beräknade kostnaderna av att den allmänna arbetspensions- och olycksfallsförsäkringslagstiftningen utsträcks till idrotten är fortfarande alltför stora i proportion till idrottens ekonomiska bärkraft. På grund av idrottens särdrag i dessa avseenden är det ändamålsenligt att den sociala tryggheten för idrottsutövare liksom för närvarande ordnas genom försäkring som inte regleras genom den övriga arbetspensions- och olycksfallsförsäkringslagstiftningen och vars miniminivå anges i lagen. De orsaker som ledde till att

det inkomstrelaterade socialskyddssystemet för idrottsutövare ordnades genom ett separat system gäller huvudsakligen fortfarande.

Det är emellertid nödvändigt att i vissa materiella avseenden justera det nuvarande olycksfallsskyddet eftersom de kostnader som ersättningsutgifterna enligt gällande lag orsakar är alltför stora i förhållande till idrottens finansieringsgrund. Också med tanke på det faktiska försäkringsskyddet är det viktigt att kostnaderna hålls på en rimlig nivå.

I fråga om försäkringsskyldigheten föreslås en ny bestämmelse enligt vilken vid bedömningen av försäkringsskyldigheten ska beaktas alla löner som betalas enligt avtal som gäller samma spelsäsong eller år. Avsikten med bestämmelsen är att förhindra att försäkringsskyldigheten kringgås genom flera korta avtal. Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten sålunda enligt förslaget beaktas de avtalade lönerna under idrottsutövarens hela säsong.

Försäkringsskyldighetens övre åldersgräns föreslås bli höjd från nuvarande 38 till 43 år. Ändringen är motiverad med beaktande av att idrottskarriärerna blivit längre. Den nuvarande inkomstgränsen för försäkringsskyldigheten föreslås inte bli ändrad, men inkomstgränsen binds vid index.

I propositionen föreslås ett förtydligande av begreppet ersättningsbar skada och en precisering av förutsättningarna för att en skada ska berättiga till ersättning.

Merparten av alla idrottsskador är av ett sådant slag att deras konsekvenser för idrottsutövarens möjligheter att fortsätta med sin idrottskarriär klarnar medan idrottsutövaren får sjukdagpenning från Fpa. Om den vård som kroppsskadan kräver fortsätter utöver maximitiden för sjukdagpenningen och om skadans slutgiltiga konsekvenser för en fortsatt idrottskarriär inte ännu har klarnat, har idrottsutövaren enligt förslaget rätt till olycksfallspension.

Om idrottsutövaren inte längre har möjlighet att till följd av en idrottsrelaterad skada eller därav följande sjukdom fortsätta med sin idrottskarriär, är det från idrottsutövarens och samhällets synpunkt ändamålsenligt att stödja idrottsutövarens möjligheter att skaffa sig ett annat yrke som ger en skälig utkomst. Detta mål kan uppnås genom rehabiliterings-

åtgärder och genom att som villkor för utbetalning av pension efter avslutad idrottskarriär uppställs att idrottsutövaren deltar i rehabilitering med sikte på ett arbete eller yrke som ger en skälig utkomst. Avsikten är att genom effektivare och mera sporrande rehabilitering göra det möjligt för idrottsutövaren att återvända till arbetslivet. Efter avslutad rehabilitering ska till idrottsutövaren enligt förslaget betalas inkomstrelaterad olycksfallspension, likväl så att från pensionen alltid dras av minst ett så stort belopp av förvärvsinkomsterna som motsvarar inkomstnivån i det arbete eller yrke för vilket idrottsutövaren har rehabiliterats.

Enligt förslaget ska olycksfallspension under tiden för sjukvård och yrkesinriktad rehabilitering samt inkomstrelaterad olycksfallspension efter avslutad rehabilitering betalas för sammanlagt fem år efter att den maximitid uppnåtts som föreskrivs i sjukförsäkringslagen. Sjukvårdskostnader, medicinsk rehabilitering och sådana tillägg som avses i lagen om olycksfallsförsäkring ska enligt förslaget betalas högst för den tid som olycksfallspension kan betalas för. Menersättning betalas enligt förslaget till dess att idrottsutövaren fyllt 65 år. Familjepension betalas för högst tio år efter att idrottsutövaren avlidit.

Enligt förslaget ersätts de faktiska kostnaderna för sjukvård som givits inom den offentliga sektorn och som hänför sig till annan än varaktig arbetsoförmåga. Sjukvårdskostnaderna för skada som orsakat varaktig arbetsoförmåga eller sjukdom ska däremot betalas till patienten enligt den offentliga sjukvårdens kostnadsnivå.

Om en idrottsutövare till följd av en idrottsskada eller därav förorsakad sjukdom blir varaktigt oförmögen att utföra också annat arbete ska idrottsutövaren enligt förslaget i likhet med andra arbetstagare få rätt till pension som garanterar en skälig utkomst. Fortlöpande olycksfallspension ska enligt förslaget betalas ifall idrottsutövaren före fyllda 43 år till följd av en idrottsrelaterad skada eller sjukdom blir varaktigt oförmögen att fortsätta med idrott så som avses i lagen och om idrottsutövarens förmåga att skaffa förvärvsinkomster med sin återstående arbetsförmåga i övrigt varaktigt har försämrats

med tre femtedelar av en årsarbetsförtjänst på 30 000 euro. Det nämnda beloppet motsvarar närmast den genomsnittliga inkomstnivån för personer som har arbete. Vid bedömningen av hur mycket arbetsförmågan har försämrats ska beaktas idrottsutövarens återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster med sådant tillgängligt arbete som idrottsutövaren rimligtvis kan förutsättas utföra. Härvid ska enligt förslaget beaktas också idrottsutövarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra därmed jämförbara omständigheter.

Årsarbetsförtjänsten ska enligt förslaget bestämmas på basis av medeltalet av de avtalade lönerna under det år eller den spelsäsong då olycksfallet inträffade och under föregående år eller spelsäsong. I medeltalet ska enligt förslaget inte beaktas föregående år eller spelsäsong om lönebeloppet för den tiden inte når upp till den i denna lag stadgade nedre gränsen för försäkringsskyldigheten. De löner som beaktas i årsarbetsförtjänsten ska huvudsakligen hänföra sig till idrott som utövats i Finland.

Som övre gräns för årsarbetsförtjänsten föreslås 80 000 euro. Denna gräns föreslås gälla också individuella idrottsutövares årsarbetsförtjänst. Som grund för olycksfallspension som betalas för varaktig arbetsoförmåga ska enligt förslaget emellertid användas årsarbetsförtjänsten 30 000 euro som bedömningen av varaktig arbetsförmåga baseras på. Beloppet motsvarar förvärvsarbetande finländares medelinkomst per år. Samma årsarbetsförtjänst ska läggas till grund också för olycksfallspension som betalas till individuella idrottsutövare för varaktig arbetsoförmåga.

Skyldigheten att försäkra individuella idrottsutövare föreslås bli slopad. Enligt propositionen ska emellertid inkomstrelaterad olycksfalls- och pensionsskydd tryggas också för individuella idrottsutövare. Av denna anledning föreslås att det för individuella idrottsutövare ordnas möjlighet till frivillig försäkring. Individuella idrottsutövare ska enligt lagen ges rätt att försäkra sig då deras idrottsrelaterade inkomster överstiger den i lagen angivna inkomstgränsen.

De i propositionen nämnda förmånsbeloppen föreslås bli indexjusterade.

Den föreslagna lagen innebär också vissa tekniska justeringar i det nuvarande systemet.

4. Andra omständigheter som inverkar på propositionen

För närvarande betalar idrottsutövare liksom övriga försäkrade i enlighet med sjukförsäkringslagens 18 kap. 4 § sjukförsäkringspremie (sjukförsäkringens sjukvårdspremie och sjukförsäkringens dagpenningsspremie). Däremot är idrottsarbetsgivare för närvarande inte skyldiga att betala arbetsgivares sjukförsäkrings- och folkpensionsavgift med stöd av lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift på grundval av arvoden för idrott till idrottsmän (375/1995). Idrottsarbetsgivaren får emellertid från Fpa en mot sjuklönen svarande andel av den sjukdagpenning som beviljats idrottsutövaren. Regeringens avsikt är att i samband med denna propositionen utsträcka arbetsgivarens skyldighet att betala sjukförsäkringsavgift till att i 2010 års budget gälla också idrottsarbetsgivare.

Arbetsgivares sjukförsäkringsavgift beräknas år 2010 utgöra 2,10 procent av lönerna. År 2007 var 1 078 idrottsutövare försäkrade av vilka ca 600 var ishockeyspelare, 290 fotbollsspelare, ca 60 korgbollsspelare, ca 60 bodbollsspelare och 30 volleybollsspelare. Nedre gränsen för arvoden för vilka arbetsgivares sjukförsäkringsavgift ska betalas överskrider i fråga om uppskattningsvis ca 840 idrottsutövare. I arbetsgivares socialförsäkringsavgift beräknas inflyta 900 000 euro.

För närvarande pågår en totalrevidering av lagstiftningen om olycksfall och yrkessjukdomar. Den arbetsgrupp som fastställt principerna för reformen överlämnade sitt betänkande i oktober 2008 (social- och hälsovårdsministeriets utredningar 2008:46). I anslutning till totalrevideringen har också utarbetats ett förslag till justering av indelningen i invaliditetsklasser. Beredningen och genomförandet av den omfattande revideringen av lagstiftningen om olycksfall och yrkessjukdomar kommer emellertid att kräva ytterligare tid och det är därför ändamålsenligt att sätta den föreslagna lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare i kraft innan lagstiftningen efter den nämnda revideringen träder i kraft.

5. Propositionens konsekvenser

Olycksfallspension till idrottsutövare som blivit oförmögna att idrotta ska enligt förslaget tydligare än för närvarande sammankopplas med att idrottsutövaren utbildar sig till ett nytt yrke. Utbetalningen av olycksfallspension ska sålunda förkortas med beaktande av den tid det i allmänhet tar att utbilda sig till ett yrke som ger en skälig utkomst. På detta sätt ska idrottsutövare spöras att efter avslutad idrottskarriär övergå till annat arbete, vilket i sin tur minskar systemets kostnader.

I sådana fall då en idrottsskada leder till att idrottskarriären upphör och trots att rehabiliteringsmöjligheterna beaktas också till varaktig arbetsoförmåga, förbättras idrottsutövarens skydd jämfört med den nuvarande ersättningen som inskränker sig till tio år. Till en idrottsutövare som blir varaktigt arbetsoförmögen ska till dess att idrottsutövaren fyller 65 år betalas pension som motsvarar förvärsarbetande personers genomsnittliga inkomstnivå.

Det föreslagna systemet ger inte rätt till dagpenning enligt det allmänna olycksfallspensionssystemet, eftersom detta fortfarande inte vore ändamålsenligt med beaktande av idrottens ekonomiska bärkraft och de kostnader som orsakas av idrottens exceptionellt höga olycksfallsrisk. Idrottsutövarna ska emellertid liksom för närvarande fortfarande ha rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen för korta perioder av arbetsoförmåga. Dessutom betalar föreningen ofta lön för sjukdomstid till lagidrottare.

Olycksfallspension på grund av varaktig oförmåga att utöva idrott ska enligt förslaget betalas under fem år efter att den i sjukförsäkringslagens angivna maximitiden för sjukdagpenning har uppnåtts, förutsatt att idrottsutövaren rehabiliterar sig för annat arbete. Dessutom ska familjepension liksom för närvarande betalas under högst tio år efter att en idrottsutövare avlidit. Betalningen av ersättning för sjukvårdskostnader och tillägg enligt lagen om olycksfallsförsäkring ska enligt förslaget sammankopplas med den nämnda fem års maximitiden för betalning av pension. Vid varaktig arbetsoförmåga får en idrottsutövare emellertid sjukvård, medicinsk rehabilitering och tillägg enligt lagen om

olycksfallsförsäkring till dess att rätten till pension på grund av varaktig arbetsoförmåga upphör.

För olycksfallspension som betalas under tiden för arbetsoförmåga på grund av behandling av olycksfallsskada och under tiden för rehabilitering till ett nytt yrke till följd av avslutad idrottskarriär samt för familjepension föreslås en övre inkomstgräns, eftersom det med beaktande av det obligatoriska socialskyddets syften och idrottens ekonomiska bärkraft inte är motiverat att binda pensionen till en ofta relativt kortvarig synnerligen hög inkomst som därmed läggs till grund för ersättningen.

Genom propositionen förtydligas dessutom begreppet ersättningsbar skada genom att de omständigheter under vilka en skada berättigar till ersättning preciseras. Genom försäkringen betalas ersättning dels för olycksfallsrelaterade skador och dels för sådan lindrig ömhet i muskel eller sena som uppkommit i samband med typiska idrottsrelaterade ansträngande rörelser, på så sätt att ersättning betalas för högst sex veckor efter att skadan uppkommit. Genom försäkringen ersätts sålunda i merparten av fallen endast skaderelaterade vård- och undersökningskostnader, eftersom den maximala ersättningstiden på sex veckor faller inom ramen för primärtiden enligt sjukförsäkringslagen.

Förslaget att begränsa olycksfallspension som betalas på grund av oförmåga att utöva idrott till fem år och stifta en övre gräns för

årsarbetsförtjänsten kommer att minska ersättningsutgifterna med uppskattningsvis 20 procent. Betalningen av olycksfallspension för varaktig arbetsoförmåga till dess att idrottsutövaren fyller 65 år kommer å andra sidan att öka ersättningsutgifterna med uppskattningsvis 2—3 procent, vilket i förening med indexbindningen ökar kostnaderna med uppskattningsvis 1—2 procent. De ovan nämnda uppskattningarna är baserade på kostnadsberäkningar som gjorts utifrån det försäkringsbolags försäkringsstock och skadeanmälningar som huvudsakligen haft hand om försäkringsskyddet. Beräkningarna är förenade med osäkerhetsfaktorer bl.a. på grund av att antalet försäkrade professionella idrottsutövare är relativt litet och på grund av de kraftiga årliga variationerna i antalet skadefall. Kostnadsverkningarna varierar också mellan olika idrottsgrenar på grund av stora variationer i lönenivåerna.

Avsikten är att genomförandet av reformen ska följas upp och åtgärder för att ytterligare utveckla systemet vidtas vid behov.

6. Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. I arbetet har deltagit de viktigaste organisationer som representerar idrottsutövarna samt representanter för olycksfallsförsäkringssystemet, Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 §. Försäkringsskyldighet. I denna paragraf föreskrivs om idrottsföreningarnas och andra idrottsorganisationers skyldighet att försäkra idrottsutövare. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen gällande lag och förutsätter att mellan en idrottsutövare och en idrottsförening eller någon annan idrottsorganisation har ingåtts ett avtal enligt vilket idrottsutövaren i skattepliktig lön under ett år eller under en spelsäsong som är kortare än ett år får minst 9 600 euro. Detta belopp föreslås nedan bli bundet till arbetspensionsindex, eftersom försäkringsskyldigheten annars småningom skulle utsträckas också till hobbyidrott. Dessutom förtydligas bestämmelsen så att försäkringsskyldigheten gäller endast föreningar och andra organisationer som bedriver idrottsverksamhet i Finland och idrottsutövare vars idrottsrelaterade skattepliktiga lön huvudsakligen härrör från idrott i Finland. Avsikten är att fastare anknyta försäkringsskyldigheten till Finland och till idrott som utövas i Finland. Försäkringsskyldighetens åldersgräns föreslås bli höjd från nuvarande 38 till 43 år eftersom en liten del av idrottsutövarna fortsätter sin karriär efter att ha fyllt 38 år.

Avsikten är att bestämmelsen ska tillämpas i sådana fall då det anses ha uppkommit ett anställningsförhållande mellan en idrottsutövare och en idrottsförening eller någon annan organisation som bedriver idrottsverksamhet. Härmed avses i praktiken att idrottsutövaren förbinder sig att personligen idrotta för en förenings eller någon annan organisations räkning, under dennas ledning och övervakning, för vilket idrottsutövaren får minst ett avtalat vederlag. Den föreslagna bestämmelsen kommer att tillämpas närmast på lagidrottare. Bestämmelsen kan emellertid tillämpas också på individuella idrottsutövare

om kännetecknen på ett anställningsförhållande t.ex. till en förening eller ett grenförbund är uppfyllda.

Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten ska dessutom, med avvikelse från gällande lagstiftning, beaktas alla löner som betalas på basis av överenskommelser som hänför sig till samma år eller spelsäsong. Avsikten med bestämmelsen är att förhindra att man kringgår försäkringsskyldigheten genom flera korta avtal och att trygga idrottsutövarens ställning i sådana fall då den flyttar till en annan idrottsförening eller idrottsorganisation under pågående spelsäsong. Försäkringsskyldighet kan sålunda uppkomma för en förening eller någon annan organisation också på basis av idrottsutövarens tidigare avtal för samma år eller spelsäsong.

Detta innebär i praktiken t.ex. att om ett avtal ingås med en lagidrottare redan i början av spelsäsongen, ska endast detta avtal beaktas vid bedömningen av försäkringsskyldigheten. Om avtalet däremot ingås först senare, under pågående spelsäsong, ska vid bedömningen av försäkringsskyldigheten beaktas också idrottsutövarens tidigare avtal för samma spelsäsong, om idrottsutövaren har haft sådana avtal. I det sist nämnda fallet kan också ett tidsmässigt mycket kort avtal på basis av tidigare avtal leda till att försäkringsskyldighet uppkommer för föreningen, om de tidigare avtalslönerna tillsammans med den lön som betalas på basis av det senare ingångna avtalet överskrider den nedre gränsen för försäkringsskyldighet. När försäkringsskyldighet uppkommer på detta sätt blir föreningen eller organisationen också tvungen att betala försäkringspremie på basis av idrottsutövarens tidigare avtal, eftersom lönerna enligt dem kommer att beaktas också i den årsarbetsförtjänst som läggs till grund för ersättningen.

För att föreningen ska kunna bedöma sin

försäkringsskyldighet föreslås nedan i 22 § att idrottsutövaren ska åläggas att underrätta föreningen om inkomster enligt tidigare avtal som gäller samma år eller spelsäsong.

Enligt EG-förordningen 1408/71 lyder en person som arbetar i en medlemsstat under lagstiftningen i den stat där arbetet utförs. Utgångspunkten för den ersättande nya förordningen (883/2004) som träder i kraft 2010 är att lagstiftningen i den stat där arbetet utförs ska tillämpas på personer som utför lönearbete i en medlemsstat. Båda förordningarna innehåller emellertid undantag i fråga om utsända arbetstagare. En utsänd arbetstagare kan enligt den gällande förordningen fortfarande omfattas av utgångslandets lagstiftning i regel i ett års tid och enligt den nya förordningen i regel i två års tid.

På en person som arbetar i flera medlemsländer ska enligt den gällande EG-förordningen 1408/71 tillämpas lagstiftningen i den stat där arbetstagaren är bosatt, om arbetstagaren delvis bedriver verksamhet i den. Enligt den nya förordningen 883/2004 ska i sådana fall tillämpas lagstiftningen där arbetstagaren är bosatt, om en betydande del av verksamheten bedrivs i denna stat. Enligt den nuvarande förordningen ska på en person tillämpas lagstiftningen i den stat där arbetsgivarföretaget har sin hemort eller bedriver sin affärsverksamhet, om denne inte bedriver en del av sin verksamhet i sin hemstat samt enligt den nya förordningen inte en betydande del av sin verksamhet i hemstaten. Avsikten med både den nuvarande förordningens och den nya förordningens lagvalsbestämmelser är att förhindra att två länders lagstiftning tillämpas på ett och samma fall samt att det uppkommer en sådan situation att en person inte omfattas av någon lagstiftning.

Till en idrottsutövars lön enligt paragrafen räknas avtalsbaserade löner och arvoden samt skattepliktiga naturaförmåner, såsom bil-, bostads- och måltidsförmåner. En idrottsutövars fonderade lönebelopp ska beaktas vid bedömningen av försäkringsskyldigheten.

Däremot ska lön och arvoden (resultatpremier) som är bundna till idrottsframgångar inte beaktas vid bedömningen av försäkringsskyldigheten, eftersom utfallet fortfarande är osäkert. En resultatpremie som har

förfallit till betalning när ett olycksfall inträffar ska emellertid beaktas i den årsarbetsförtjänst som läggs till grund för ersättningen. Med resultatpremie avses i allmänhet ett arvode som bestäms på basis av en arbetstagares, arbetstagargrupps eller arbetsenhets resultat eller på basis av hela företagets resultat. En arbetstagare kan genom sin arbetsinsats påverka resultatpremiens storlek, vilket innebär att premien klart utgör ett vederlag för utfört arbete. Om idrottsutövarns avtalsenliga lön enbart eller huvudsakligen består av en resultatpremie som är bunden till en idrottsframgång, ska försäkringsskyldigheten omprövas då resultatpremien förfaller till betalning. Om den avtalsenliga lönen enligt paragrafen inklusive resultatpremien då överstiger den lagstadgade nedre gränsen för försäkringsskyldigheten ska idrottsutövaren i enlighet med denna lag ta en försäkring som börjar gälla omedelbart. Idrottsutövaren tjänar in ålderspension då försäkringspremien har betalats. Däremot är det inte möjligt att sätta en försäkring i kraft retroaktivt och det är sålunda inte heller möjligt att utan försäkring ersätta en skada retroaktivt.

Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten beaktas inte skattepliktiga inkomster som en idrottsutövare fått genom annan verksamhet, t.ex. genom samarbetsavtal med sponsorer. Sådan inkomst kan betraktas som ersättning för arbete enligt 25 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996), dvs. som en inkomst på vilken betalaren ska verkställa förskottsinnehållning om mottagaren inte har införts i förskottsuppbörsregistret. Det är motiverat att anknyta försäkringsskyldigheten enbart till avtalsbaserad löneinkomst eftersom det obligatoriska försäkringsskyddet bekostas av en förening eller annan organisation i egenskap av arbetsgivare och inte av idrottsutövaren själv. Det är inte ändamålsenligt att en förenings eller annan organisations försäkringsansvar täcker inkomster som en idrottsutövare fått genom annan verksamhet, även om verksamheten har samband med idrott. En förening eller en annan organisation kan i praktiken inte ens känna till den typen av inkomster. Föreningen eller organisationen är som arbetsgivare ansvarig för skyddet endast till den del som det gagnar idrottsutövarns prestation.

2 §. Olycksfall. I denna paragraf definieras vad som enligt lagen avses med olycksfall samt definieras de förutsättningar och förhållanden under vilka en idrottsutövare omfattas av försäkringsskydd. Paragrafens 1 mom. innehåller den vedertagna definitionen av ett olycksfall. Grundlagen och sökandens rättskydd med avseende på försäkringsersättning förutsätter att grunderna för betalning av ersättning tillräckligt noga framgår av lagen. Denna definition av begreppet olycksfall förtydligar lagens tillämpningsområde i förhållande till bestämmelserna om sjukdom. En förutsättning för att få ersättning för sjukdom genom försäkringen är att sjukdomen är olycksfallsrelaterad.

I paragrafens 2 mom. förutsätts att olycksfallet har drabbat idrottsutövaren innan denne har fyllt 43 år. Olycksfallet ska dessutom ha inträffat under omständigheter som är typiska för respektive idrottsgren och i någon av de situationer som beskrivs i 1—5 punkten. Avsikten med de preciserade bestämmelserna är att förtydliga nuvarande ersättningspraxis. Skyddet täcker utöver olycksfall som inträffat i samband med en egentlig spel- eller idrottsprestation också olycksfall under träning som är typisk för grenen, om träningen sker under handledning eller övervakning eller i enlighet med ett träningsprogram. Professionella lagidrottare på de högsta serienivåerna har i allmänhet ingått spelaravtal som innebär att de måste spela och träna under föreningens ledning och övervakning. De är ofta tvungna att utöver de egentliga lagträningarna träna också på egen hand, särskilt under sina semestrar. Träningen på egen hand sker i allmänhet i enlighet med träningsprogram som tränaren upprättat. Program för träning och rehabilitering på egen hand upprättas ofta också för skadade idrottare. Individuella idrottare tränar huvudsakligen i enlighet med träningsprogram som avtalats med tränaren, i sådana fall då idrottsutövaren har en egen tränare. Träningen sker då ofta på egen hand.

På grund av de särdrag som är förenade med professionell idrott är det motiverat att inte bara olycksfall som inträffat vid gemensam handledd och övervakad lagträning utan också olycksfall som inträffat när en idrottsutövare tränat på egen hand omfattas av försäkringsskyddet i sådana fall då träningen på

egen hand sker i enlighet med ett personligt träningsprogram som tränaren på förhand gett idrottsutövaren. Till följd av idrottsyrkets natur är det motiverat att idrottsutövaren då själv, om träningsprogrammet tillåter det, bestämmer vilken tid på dagen han utför träningsuppgifterna. Träningsprogram för korta perioder kan ges också muntligen. Om en skada inträffat måste träningsprogrammets närmare innehåll emellertid kunna utredas på ett tillförlitligt sätt. Avsikten är att ersättningsskyddet inte ska utsträckas till fritidsidrott.

Försäkringsskyddet är dessutom i kraft när en idrottsutövare har drabbats av ett olycksfall på väg från sin bostad eller inkvartering till en tävlings-, spel- eller träningsplats eller tillbaka. Försäkringsskyddet gäller också i situationer där idrottsutövaren under spel-, tävlings- eller träningsresor deltar i aktiviteter som hör till reseprogrammet. Vidare gäller försäkringsskyddet i situationer då idrottsutövaren på uppdrag av en idrottsförening eller annan organisation som avses i 1 § representerar föreningen eller organisationen. Försäkringsskyddet omfattar också resorna till och från ett sådant representationstillfälle.

Enligt paragrafens 3 mom. ska som olycksfall ersättas också sådan plötslig ömhet i muskel eller sena som utan samband med ett olycksfall har uppkommit då idrottsutövaren utfört en ansträngande enskild rörelse. Ersättning ska emellertid inte betalats om orsaken till ömhetsen är en sjukdom eller sannolikt huvudsakligen en tidigare skada eller en av någon annan orsak försvagad vävnad eller en vävnadsskada som inte kan ha uppkommit utan ett olycksfall. Sådan ”ömhet orsakad av arbetsrörelse” som avses i lagstiftningen om olycksfallsförsäkring omfattas enligt lagens förarbeten redan av det nuvarande försäkringsskyddet.

I lagstiftningen om olycksfallsförsäkring betraktas en avsiktligt orsakad skada eller sjukdom inte som ett arbetsolycksfall. En skada eller sjukdom som uppkommit till följd av misshandel eller en annan persons avsiktliga handlande kan ersättas med stöd av en specialbestämmelse i lagen om olycksfallsförsäkring. När det gäller idrott kan gränsen mellan ett olycksfall och en avsiktligt tillfogad skada vara hårfin, framförallt i samband

med olika fysiska kampsporter. De särdrag som är förenade med all idrott talar för att försäkringsskyddet utsträcks till att gälla skador som uppkommit till följd av kraftanvändning som är kännetecknande för respektive idrottsgren. I enlighet med denna lag ska emellertid inte, såsom enligt lagen om olycksfallsförsäkring, beviljas ersättning för skada eller sjukdom som en idrottsutövare avsiktligt har tillfogat sig själv.

Försäkringsskyddet ska fortfarande inte täcka yrkessjukdomar som avses i lagstiftningen i olycksfallsförsäkring, utan försäkringen ersätter endast olycksfallsrelaterade kroppsskador och sjukdomar samt ömhet i muskler och senor enligt vad som föreskrivs i paragrafens 3 mom.

På grund av gränsdragningsproblem ersätter försäkringen inte andra än av olycksfall orsakade kroppsskador och sjukdomar som förvärrats.

3 §. Ersättningar som betalas för olycksfall. I paragrafens 1 mom. nämns sådana förmåner som försäkringen ersätter på grund av olycksfall. Enligt bestämmelserna betalas på grund av olycksfall ersättning för rehabiliteringskostnader, olycksfallspension, familjepension, begravningshjälp, menersättning, men- och klädtillägg, ersättning för ledarhunds-kostnader samt ersättning för hemvårdskostnader och sjukvårdskostnader.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om ersättningstiden i fråga om ömhet i muskler eller senor. Enligt bestämmelsen kan på grund av sådan ömhet betalas ersättning för högst sex veckor efter att skadan uppkommit. Avsikten är att försäkringen ska betala en skälig, övergående ersättning för sådan lindrig ömhet i muskel eller sena som är typisk för idrott och uppkommit i samband med ansträngande rörelser, trots att något uppenbart yttre olycksfallsmoment inte kan påvisas. Enligt den föreslagna lagen ska ersättning för muskel eller sena i merparten av fallen betalas endast för sjukvårdskostnader, eftersom den maximala ersättningstiden på sex veckor när det gäller ersättning för inkomstbortfall infaller under sjukförsäkringens primärtid. Enligt den föreslagna lagen ska olycksfallspension på grund av sådan ömhet betalas endast efter att sjukdagpenningens maximitid enligt sjukförsäkringslagen är uppnådd.

Enligt paragrafens 3 mom. bestäms idrottsutövarens rätt till ersättning, till den del som ersättningen inte betalas med stöd av denna lag, i enlighet med sjukförsäkringslagen. Från idrottsutövarens synpunkt har framförallt dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen betydelse eftersom ersättning för inkomstbortfall enligt den föreslagna lagen betalas i form av olycksfallspension först efter att sjukdagpenningens maximitid enligt sjukförsäkringslagen är uppnådd.

4 §. Olycksfallspension. Denna paragraf innehåller bestämmelser om idrottsutövarens rätt till olycksfallspension under tiden för vård av en olycksfallsrelaterad kroppsskada och yrkesinriktad rehabilitering samt efter yrkesinriktad rehabilitering.

Enligt paragrafens 1 mom. 1 punkten har en idrottsutövare rätt till olycksfallspension för den tid som idrottsutövaren på grund av en olycksfallsrelaterad kroppsskada eller sjukdom inte kan skaffa sig förvärvsinkomster genom idrott i enlighet med 1 eller 15 §. Merparten av idrottsskadorna är av en sådan karaktär att deras konsekvenser för en fortsatt idrottskarriär klarnar under sjukförsäkringens primärtid. Om den vård som en olycksfallsrelaterad kroppsskada eller sjukdom kräver emellertid fortsätter utöver den i sjukförsäkringslagens stadgade maximitiden för sjukdagpenningen och skadans eller sjukdomens slutliga betydelse för en fortsatt idrottskarriär inte kan konstateras, har idrottsutövaren i enlighet med denna lag rätt till olycksfallspension på grund av den vårdrelaterade arbetsoförmåga.

Avsikten är att den olycksfallspension som betalas i enlighet med paragrafen inte ska minska på den grunden att idrottsutövaren kan delta i träning, om han inte kan spela. Avsikten är sålunda att olycksfallspension som betalas på grund av vård inte ska beviljas som delpension.

Enligt momentets 2 punkt har en idrottsutövare rätt till olycksfallspension också när han eller hon på grund av vård enligt 1 punkten inte längre förmår fortsätta sin idrottskarriär. Till idrottsutövaren ska då betalas olycksfallspension för rehabilitering till ett annat arbete eller yrke varav idrottsutövaren kan få sin huvudsakliga utkomst. En förutsättning för betalning av olycksfallspension

är att idrottsutövaren deltar i sådan yrkesinriktad rehabilitering som avses i lagen. Detta innebär att olycksfallspension inte betalas till en idrottsutövare som av skäl som är oberoende av denne själv inte deltar i yrkesinriktad rehabilitering enligt denna lag eller avbryter sin rehabilitering.

Även om en idrottsutövare efter att ha slutat med idrott har någon annan yrkesutbildning, förutsätter en övergång från idrott till ett annat arbete eller yrke emellertid alltid stödjande rehabiliteringsåtgärder. Sådana är arbetspraktik i sysselsättningssyfte, arbets träning och ersättning för inkomstbortfall under en skäligen sysselsättningstid. Idrottsutövaren kan vid sidan av idrotten samtidigt ha haft ett annat arbete som gett förvärvsinkomster. Avsikten är då att idrottsutövaren ska få ersättning för sådana yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder som gör det möjligt för idrottsutövaren att genom sitt arbete täcka de arbetsinkomster som fallit bort på grund av att idrottsarbetet upphört.

Enligt momentets 3 punkt ska olycksfallspension dessutom under de förutsättningar som föreskrivs i paragrafens 2 och 3 mom. betalas också efter rehabilitering. En förutsättning är att då att rehabiliteringen har slutförts.

Enligt paragrafens 2 mom. ska olycksfallspension med stöd av 1 mom. betalas för sammanlagt fem år efter att maximitiden för sjukdagpenningen i enlighet med sjukförsäkringslagen har uppnåtts. Begränsningen av ersättningstiden är motiverad eftersom idrottskarriärens längd och förtjänstnivån under den är beroende av idrottsutövarens framgång. Den föreslagna tiden kan anses vara tillräcklig för att idrottsutövaren ska kunna rehabiliteras till ett nytt arbete eller yrke.

Genom olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring ersätts inkomstminskning som beror på att arbetstagaren på grund av en olycksfallsrelaterad kroppsskada måste rehabiliteras till ett sämre betalt arbete eller yrke. I paragrafens 3 mom. föreskrivs om en motsvarande inkomstjämförelse. När olycksfallspensionens belopp beräknas efter avslutad rehabilitering ska från den årsarbetsförtjänst som ligger till grund för olycksfallspensionen sålunda dras av idrottsutövarens förvärvsinkomster efter rehabiliteringen, om-

räknade på årsnivå. Avdraget är enligt förslaget emellertid lika stort som förvärvsinkomsten och motsvarar på årsnivå inkomsterna efter rehabiliteringen i ett arbete eller yrke som motsvarar rehabiliteringen. Pensionen utgör sålunda 85 procent räknat på årsarbetsförtjänsten efter samordningen.

Med förvärvsinkomst enligt paragrafens 3 mom. avses inkomst dels av arbete i anställningsförhållande och dels av arbete som företagare. Avsikten är att som förvärvsinkomst av företagarkerksamhet ska betraktas det belopp som skäligen skulle betalas om för arbetet skulle anställas en person med motsvarande utbildning, eller ett belopp som annars i genomsnitt kan anses motsvara arbetet i fråga.

En idrottsutövare har inte rätt att efter avslutad yrkesinriktad rehabilitering få en pension som samordnats med inkomsterna efter rehabiliteringen, om den i 2 mom. nämnda fem års tiden har gått ut. På idrottsutövarens årsarbetsförtjänst som ligger till grund för inkomstjämförelsen efter rehabiliteringen tillämpas också den högsta årsarbetsförtjänst som nämns i 11 § 1 mom.

Avsikten är att olycksfallspension som avses i paragrafen inte ska betalas till idrottsutövare som redan har slutat med idrott så som avses i denna lag, även om ett sådant olycksfall som avses i denna lag har inträffat innan idrottsutövaren fyllt 43 år. Efter att avslutad aktiv idrottskarriär bestäms idrottsutövarens utkomst under en period av arbetsoförmåga i enlighet med arbets- och folkpensionslagstiftningen.

Dagpenning betalas i enlighet med sjukförsäkringslagens 8 kap. 8 och 9 § till utgången av månaden före den då antalet sjukdagpenningdagar skulle uppgå till 300 vardagar. I denna maximitid räknas i allmänhet också in alla de dagar under de två åren före arbetsoförmågan då sökanden haft rätt till FPA:s sjukdagpenning. Om sökanden haft rätt till dagpenning för maximitiden kan sökanden på grund av samma sjukdom åter få rätt till dagpenning först efter att ha varit arbetsför i ett års tid. Dagpenning kan emellertid betalas till sökanden om denne blir arbetsoförmögen på grund av en ny sjukdom som inte har samband med den sjukdom som orsakade arbetsoförmågan under maximitiden.

5 §. Olycksfallspension efter avbruten rehabilitering. I paragrafen föreskrivs om olycksfallspension efter att rehabiliteringen avbrutits. Om yrkesinriktad pension enligt 12 § avbryts till följd av en skada eller sjukdom som ersatts i enlighet med denna lag eller till följd av någon jämförbar orsak som inte beror på idrottsutövaren, har idrottsutövaren fortsättningsvis rätt till yrkesinriktad rehabilitering och olycksfallspension enligt 4 § 1 mom. 2 och 3 punkten till dess att den fem års tid som anges i 4 § 2 mom. har gått ut. Avbrottstid som avses ovan och beror på annat än arbetsoförmåga till följd av behandling av skada eller sjukdom för vilken har betalats ersättning räknas inte in i den i 4 § 2 mom. avsedda fem års tiden.

Om rehabiliteringen avbryts till följd av behandling av en skada eller sjukdom som ersatts i enlighet med denna lag, har idrottsutövaren rätt till olycksfallspension under tiden för arbetsoförmåga på grund av vården, så som föreskrivs i 4 § 1 mom. Tiden för arbetsoförmåga till följd av behandlingen av den ersatta skadan räknas sålunda in i den fem års tid som föreskrivs i 4 § 2 mom. Om orsaken till avbrottet är någon annan, t.ex. arbetsoförmåga till följd av någon annan sjukdom, räknas avbrottstiden däremot inte in i den nämnda fem års tiden. För avbrottstiden betalas då inte heller olycksfallspension enligt denna lag. Idrottsutövaren kan i enlighet med sjukförsäkringslagen ansöka om dagpenning för sjukdomsrelaterad avbrottstid. Om en ersatt skada eller sjukdom leder till ett varaktigt avbrott i rehabiliteringen bestäms idrottsutövarens rätt till olycksfallspension med stöd av 6 §. Vård av skada eller sjukdom för vilken betalats ersättning och andra förmåner enligt denna lag ska under avbrottstiden ersättas så som föreskrivs i denna lag.

6 §. Olycksfallspension vid varaktig arbetsoförmåga. I denna paragraf föreskrivs om rätten till olycksfallspension när idrottsutövaren till följd av en skada som orsakats av olycksfall blir varaktigt arbetsoförmögen. I den gällande lagstiftningen föreskrivs inte om motsvarande förmån. En förutsättning för fortlöpande pension är att idrottsutövaren till följd av idrottsskadan är varaktigt förhindrad att fortsätta med idrott enligt denna lag och

att idrottsutövarens möjligheter att med sin återstående arbetsförmåga skaffa sig förvärvsinkomster genom annat arbete varaktigt har nedgått med minst tre femtedelar bedömt i förhållande till den årsarbetsförtjänst på 30 000 euro som läggs till grund för bedömningen av varaktig arbetsoförmåga. Beloppet motsvarar den genomsnittliga inkomstnivån för förvärvsarbetande finländare.

Enligt paragrafens 2 mom. ska vid bedömningen av nedgången i arbetsförmågan beaktas idrottsutövarens återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som idrottsutövaren skäligen kan förutsättas utföra. Härvid ska beaktas också idrottsutövarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra jämförbara omständigheter.

Enligt paragrafens 3 mom. är en förutsättning för olycksfallspension att idrottsutövarens rehabiliteringsmöjligheter har utretts.

Enligt paragrafens 4 mom. betalas olycksfallspension tidigast efter att den i sjukförsäkringslagen angivna maximitiden för sjukdagpenning har gått ut och högst till dess att idrottsutövaren fyller 65 år.

Om vården av en skada som orsakats av olycksfall eller en därav orsakad sjukdom fortsätter utöver sjukdagpenningens maximitid, börjar olycksfallspension på grund av varaktig arbetsoförmåga betalas först när vården har avslutats, vårdresultatet är klart och rehabiliteringsmöjligheterna har utretts.

Avsikten är att om det sker sådana förändringar i idrottsutövarens arbetsförmåga, arbete eller inkomster att idrottsutövarens arbetsförmåga inte längre kan bedömas vara försvagad på det sätt som avses i 1 mom., ska till idrottsutövaren inte längre betalas olycksfallspension. Avsikten är inte att delpension ska betalas genom försäkringen.

Om en skada eller sjukdom för vilken betalas ersättning förvärras så att idrottsutövaren blir varaktigt arbetsoförmögen först efter sin aktiva karriär eller efter fyllda 43 år ska olycksfallspension inte betalas genom försäkringen.

En idrottsutövare som vid sidan av idrotten haft annat arbete kan ha tjänat in arbetspension för detta. Arbetspension tjänas in för alla arbetsinkomster i åldersintervallet 18–68 år. Pension tjänas också in för inkomstrelaterade

sociala förmåner, föräldradagpenning, hemvårdsstöd och studier. Den sociala tryggheten för idrottsutövare ordnas i sista hand genom folkpensionssystemet.

7 §. Olycksfallspensionens belopp. I denna paragraf föreskrivs att olycksfallspensionens belopp per år utgör 85 procent av idrottsutövarens årsarbetsförtjänst. Pension som betalats efter avslutad rehabilitering ska i enlighet med 4 § 3 mom. räknas ut på årsarbetsförtjänsten efter att inkomsterna efter rehabiliteringen dragits av.

8 §. Ersättning för sjukvård och medicinsk rehabilitering. I denna paragraf föreskrivs om ersättningar som betalas för sjukvård och medicinsk rehabilitering.

Enligt paragrafens 1 mom. ska för vård av skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall betalas ersättning i enlighet med 15, 15 a och 15 b § i lagen om olycksfallsförsäkring. Dessutom ersätts kostnader för undersökning av skada som misstänks ha orsakats av olycksfall enligt 14 § 4 mom. i den nämnda lagen, även om det visar sig att kroppsskadan inte är orsakad av ett idrottsrelaterat olycksfall. Till idrottsutövaren betalas också ersättning för nödvändiga och skäligen kostnader för medicinsk rehabilitering enligt vad som föreskrivs i 7 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

Till sjukvård som ersätts hör enligt 15 a § i lagen om olycksfallsförsäkring av läkare given eller föreskriven vård, av läkare föreskrivna läkemedel och vårdmaterial, anskaffning av proteser och andra hjälpmedel med äganderätt för den skadade eller till den skadades förfogande samt nödvändig reparation och nyanskaffning av sådana, ledarhund som ställs till den skadades förfogande och institutionsvård som är nödvändig på grund av den skada eller sjukdom som orsakats av olycksfallet. Som sjukvård ersätts också därav föranledda nödvändiga resekostnader.

Idrottsutövare omfattas i enlighet med 15 och 15 b § i lagen om olycksfallsförsäkring av s.k. fullt kostnadsansvar, vilket innebär att försäkringen ersätter vårdkostnaderna enligt den offentliga sektorns faktiska kostnader. Genom den ändring av lagen om olycksfallsförsäkring som trädde i kraft den 1 januari 2005 togs i lagen in bestämmelser om försäkringsanstaltens skyldighet att till den offent-

liga hälsovården betala kostnaderna för vård och medicinsk rehabilitering av olycksfalls- och trafikskadepatienter i enlighet med 13 a § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

Det fulla kostnadsansvaret omfattar sjukvård och medicinsk rehabilitering som avses i 1 mom. Däremot omfattar det fulla kostnadsansvaret inte, i enlighet med 15 b § i lagen om olycksfallsförsäkring fortlöpande institutionsvård dygnet runt på grund av en olycksfallsrelaterad kroppsskada eller sjukdom.

Sådan medicinsk rehabilitering som avses i paragrafens 1 mom. är åtgärder som nämns i 7 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Enligt 7 § i den nämnda lagen ersätts som rehabiliteringskostnader bl.a. undersökningar för att reda ut rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna, rehabiliteringsperioder i öppen vård eller anstaltsvård, hjälpmedel, ändringsarbeten i en gravt handikappad persons bostad samt kostnaderna för nödvändiga hjälpmedel och anordningar i bostaden, en gravt handikappad persons merkostnader för serviceboende samt kostnaderna för anpassningsträning.

I enlighet med paragrafens 2 mom. omfattar det fulla kostnadsansvaret inte kostnaderna för vård av skada eller sjukdom som orsakat varaktig arbetsoförmåga. Detta innebär att t.ex. kostnaderna för sjukhusvård och för diagnostiska undersökningar av en skada eller sjukdom i första hand ersätts i enlighet med den offentliga hälso- och sjukvårdens kostnadsnivå. I enlighet med försäkringsbolagets på förhand givna betalningsförbindelse kan emellertid ersättning betalas också för anlitande av privatläkare.

Sådana i 15, 15 a och 15 b § i lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivna sjukvårdsersättningar och sjukvårdsavgifter som betalas ut när över nio år förflutit från ingången av det första kalenderåret efter den dag då olycksfallet inträffade, finansieras i enlighet med den s.k. fördelningssystemprincipen. Enligt denna princip svarar försäkringsbolagen för kostnaderna i förhållande till sina årliga premieintäkter. Försäkringsbolagen överför varje år kostnaderna för fördelningssystemet på försäkringspremierna. Eftersom

fördelningssystemprincipen inte kan tillämpas när det gäller det för idrottsutövare uppbyggda systemet, utan försäkringsbolaget på förhand måste få in de medel som behövs för senare skaderelaterade vårdkostnader, är det motiverat att de av varaktig arbetsoförmåga orsakade vårdkostnaderna i sin helhet lämnas utanför det fulla kostnadsansvaret. Sålunda kan försäkringssystemet i enlighet med försäkringsprincipen på förhand uppskatta det kostnadsansvar som vården ger upphov till.

I paragrafens 3 mom. begränsas ersättningstiden för sjukvård och medicinsk rehabilitering som föreskrivs i paragrafen. Enligt bestämmelsen betalas ersättningar inte för sådan tid då idrottsutövarens rätt till olycksfallspension har upphört till följd av att den tid som nämns i 4 § 2 mom. eller 6 § 4 mom. har gått ut. Avsikten är att ersättning ska betalas högst för den tid som olycksfallspension kan betalas till idrottsutövaren. Till denna del hindrar bestämmelserna inte att sjukvård ersätts under sjukförsäkringens primärtid, om förutsättningarna för ersättningsbar sjukvård i övrigt är uppfyllda.

Avsikten är att sjukvårdskostnader inte ska betalas till en idrottsutövare som redan har slutat med idrott i enlighet med denna lag, även om olycksfallet inträffat innan idrottsutövaren fyllt 43 år. Efter avslutad aktiv karriär hänförs sjukvårdskostnaderna till sjukförsäkringssystemet.

9 §. Menersättning, men- och klädtillägg, ersättning för hemvårdskostnader och ledarhundskostnader. I paragrafens 1—6 mom. föreskrivs om menersättning, men- och klädtillägg, ersättning för hemvårdskostnader och ledarhundstillägg. Ersättning ska betalas såsom föreskrivs om dessa förmåner i lagen om olycksfallsförsäkring, likväl så att de föreslagna bestämmelserna avviker från lagen om olycksfallsförsäkring i fråga om ersättningstiden.

Menersättning ska enligt förslaget betalas till en idrottsutövare som åsamkas bestående allmänt men av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall. Som grund för den ersättning som betalats för bestående men ska användas minimiårsarbetsförtjänsten enligt lagen om olycksfallsförsäkring (10 980 euro enligt 2009 års indexnivå) och det bestående allmänna men som skadan förorsakar ska be-

dömas enligt invaliditetsklasstabellen för arbetsolycksfall.

Mentillägg ska betalas till en idrottsutövare som till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall har försatts i ett så hjälplöst tillstånd att han eller hon inte klarar sig utan hjälp av en annan person eller om behandlingen av skadan annars orsakar exceptionell olägenhet. Mentillägg ska enligt den föreslagna lagen betalas på basis av skadebeskrivningen i enlighet med klassificeringen i lagen om olycksfallsförsäkring. Det högsta mentillägget ska betalas om idrottsutövaren till följd av sin skada eller sjukdom dagligen behöver fortgående och tidskrävande vård, hjälp, övervakning eller handledning. Det högsta mentillägget enligt 2009 års indexnivå är 26,39 euro per dag. Det mellersta mentillägget ska betalas om idrottsutövaren till följd av sin skada eller sjukdom dagligen behöver regelbunden vård, hjälp, övervakning eller handledning. Det mellersta mentillägget enligt 2009 års indexnivå är 17,81 euro per dag. Det lägsta mentillägget betalas om idrottsutövaren till följd av sin skada eller sjukdom i vissa dagliga funktioner behöver regelbunden eller nästan regelbunden vård, hjälp, övervakning eller handledning. Det lägsta mentillägget enligt 2009 års indexnivå är 7,92 euro per dag. De två första åren efter att en person har blivit blind ska till honom eller henne betalas det högsta mentillägget och därefter hälften av detta belopp. Mentillägg betalas emellertid inte för den tid som idrottsutövaren får vård på sjukhus eller annan anstalt.

För onormalt klädsitage som orsakas av långvarig användning av protes, annat hjälpmedel, bandage eller förband till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall ska till en idrottsutövare betalas klädtillägg. I klädtillägg ska i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring betalas 0,53 euro per dag enligt 2009 års indexnivå. Förhöjt klädtillägg kan betalas t.ex. om stötdagaren använder en lårbens- eller underbensprotes. Det förhöjda klädtillägget enligt 2009 års indexnivå är 2,11 euro per dag.

Till en idrottsutövar som till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall inte förmår sköta sitt hem kan betalas ersättning för hemvårdskostnader. Detta inne-

bär att till idrottsutövaren kan betalas skäligen ersättning för nödvändiga extra kostnader, dock inte för längre tid än ett år från olycksfallet.

Till en idrottsutövare betalas ersättning för kostnaderna för en ledarhund som denne behöver till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall. Ledarhundtillägget enligt lagen om olycksfallsförsäkring är 5,28 euro per dag enligt 2009 års indexnivå.

I enlighet med paragrafens 6 mom. betalas mentillägg, klädtillägg och ersättning för ledarhundskostnader emellertid inte efter att idrottsutövarens rätt till olycksfallspension har upphört till följd av att den tid som nämns i 4 § 2 mom. eller 6 § 4 mom. har gått ut. Avsikten är att ersättning ska betalas högst för den tid som olycksfallspension kan betalas till idrottsutövaren. Idrottsutövarens rätt till menersättning upphör vid fyllda 65 år.

Avsikten är att de förmåner som nämns i paragrafen inte ska betalas till en idrottsutövare som redan har upphört med idrott som avses i denna lag, även om ett sådant olycksfall som avses i lagen har inträffat innan idrottsutövaren fyllt 43 år.

10 §. Familjepension och begravningshjälp. I denna paragraf föreskrivs om ersättningar som betalas till följd av att en idrottsutövare avlidit. Om en idrottsutövare har dött till följd av ett olycksfall som avses i lagen ska efter idrottsutövaren såsom för närvarande betalas begravningshjälp samt familjepension i form av efterlevande pension och barnpension. Bestämmelserna om ersättningstiden för familjepension och om årsarbetsförtjänsten avviker däremot från gällande lag.

Enligt paragrafens 1 mom. betalas familjepension för högst tio år efter dödsfallet. Familjepensionen baseras på årsarbetsförtjänsten enligt denna lag. Som årsarbetsförtjänst kan emellertid användas högst det i 11 § 1 mom. angivna beloppet, dvs. 80 000 euro. I fråga om familjepensionen gäller i övrigt vad som föreskrivs om familjepension i lagen om olycksfallsförsäkring.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om betalningshjälp som i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring är 4 340 euro enligt 2009 års indexnivå.

11 §. Årsarbetsförtjänst. I denna paragraf föreskrivs om idrottsutövares årsarbetsförtjänst. Årsarbetsförtjänsten föreslås bli definierad på ett nytt sätt. Enligt paragrafens 1 mom. utgörs årsarbetsförtjänsten av medelvärdet av de i 1 § avsedda lönerna under det år eller den spelsäsong då olycksfallet inträffade och under det föregående året eller den föregående spelsäsongen. Vid beräkningen av medelvärdet ska inte beaktas det föregående årets eller den föregående spelsäsongens lön, om den inte når upp till den i 1 § angivna nedre gränsen för försäkringsskyldigheten. Vid beräkning av medelvärdet ska inkomsterna för året eller spelsäsongen innan olycksfallet inträffade justeras till indexnivån för det år då olycksfallet inträffade, med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. Årsarbetsförtjänstens övre gräns föreslås emellertid vara 80 000 euro.

Bestämmelsen innebär att årsarbetsförtjänsten för en idrottsutövare vars avtalslöner för det föregående året eller den föregående spelsäsongen inte ens sammanlagt överskrider den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten, utgörs av de sammanlagda avtalslöner som hänför sig till det år eller den spelsäsong då olycksfallet inträffade. Om idrottsutövaren då hade endast ett avtal baseras årsarbetsförtjänsten direkt på lönen enligt detta avtal. Avsikten är inte att beakta framtida avtal i årsarbetsförtjänsten.

Det nuvarande förfarandet som innebär att årsarbetsförtjänsten bestäms enbart på basis av en enskild lön vid tidpunkten för olycksfallet leder till att som den årsarbetsförtjänst som läggs till grund för ersättningen kan bestämmas en i förhållande till idrottsutövarens tidigare inkomstnivå betydligt högre eller på motsvarande sätt betydligt lägre inkomstnivå. Den nuvarande bestämmelsen beaktar inte heller idrottsutövarens faktiska inkomster under hela året eller hela spelsäsongen, om idrottsutövaren har bytt förening under spelsäsongen.

Den lönedel som idrottsutövaren i enlighet med ett avtal som avses i 1 § har fonderat ska enligt förslaget beaktas i idrottsutövarens årsarbetsförtjänst på samma sätt som vid bedömningen av försäkringsskyldigheten. I årsarbetsförtjänsten ska beaktas också idrottsut-

övarens resultatpremier som förfallit till betalning.

Avsikten med paragrafens 1 mom. är att i idrottsutövarens årsarbetsförtjänst ska beaktas endast avtalslöner för idrottande som huvudsakligen bedrivits i Finland. Om t.ex. en lagidrottare under en spelsäsong kommer till Finland från något annat land ska i årsarbetsförtjänsten inte beaktas lönen för idrott som utövats utomlands.

Enligt paragrafens 2 mom. ska olycksfallspensionen för varaktig arbetsoförmåga beräknas på basis av en 30 000 euros årsarbetsförtjänst, som motsvarar förvärvsarbete hos finländares medelinkomst per år. Det föreslagna inkomstbeloppet kan i fråga om vissa idrottsutövare leda till en lägre inkomstnivå än de hade medan de idrottade. Å andra sidan kan årsarbetsförtjänsten för unga idrottsutövare i början av sin idrottskarriär leda till en högre inkomstnivå än de hade medan de idrottade. Syftet med bestämmelsen är emellertid att för idrottsutövare trygga en skälig utkomst när de till följd av en olycksfallsrelaterad kroppsskada eller sjukdom varaktigt förlorar också sin övriga arbetsförmåga. En årsarbetsförtjänst som är baserad på inkomstnivån som aktiv idrottare kan inte läggas till grund för varaktig arbetsoförmåga, eftersom en idrottskarriär är betydligt kortare än en normal arbetskarriär. Inkomstnivån under den tid som idrottsutövaren är aktiv måste anpassas till idrottskarriärens längd.

12 §. Yrkesinriktad rehabilitering. I denna paragraf föreskrivs om ersättning som ska betalas till idrottsutövare för yrkesinriktad rehabilitering. Enligt paragrafens 1 mom. ska till en idrottsutövare som i enlighet med 4 § 1 mom. 2 punkten är oförmögen att fortsätta med idrott enligt denna lag betalas ersättning för nödvändiga och skäliga kostnader för åtgärder enligt 6 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring. För rehabiliteringstiden betalas olycksfallspension enligt vad som föreskrivs i 4 §.

Rehabilitering som avses i 6 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring är bl.a. undersökningar för att reda ut rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna, arbets- och utbildningsförsök, yrkesinriktad omskolning

för lämpligt arbete eller yrke, understöd eller räntefritt lån till stöd för närings- eller yrkesutövning samt hjälpmedel som klienten behöver för att klara sina arbetsuppgifter.

Avsikten är att en idrottsutövare som till följd av skada eller sjukdom för vilken beviljats ersättning är varaktigt oförmögen att fortsätta med idrott enligt denna lag alltid ska ha rätt till sådan rehabilitering som avses i paragrafen. Rehabiliteringsbehovet bedöms individuellt, i stor utsträckning på samma grunder som nedgång i arbetsförmågan.

Enligt paragrafens 2 mom. ska vid bedömningen av rehabiliteringens nödvändighet beaktas arbetstagarens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och etablering i arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till att idrottsutövaren fortsätter i ett arbete som är lämpligt med tanke på dennes hälsotillstånd och som idrottsutövaren kan försörja sig på.

Det rehabiliteringsbehov som en idrottsutövare utan yrke har kan enligt förslaget bedömas i förhållande till den i 11 § 2 mom. nämnda årsarbetsförtjänsten 30 000 euro. Denna inkomstnivå motsvarar i stort sett förvärvsarbete hos finländares medelinkomst per år. Samma årsarbetsförtjänst används också som grund för olycksfallspension som betalas på basis av en idrottsutövares varaktiga arbetsoförmåga. När en idrottsutövare utbildas för ett nytt yrke eftersträvas inte den inkomstnivå som idrottsutövaren hade under sin aktiva period, utan avsikten är att utbilda idrottsutövaren för ett sådant nytt yrke som ger en skälig utkomst och som denne sålunda kan försörja sig på.

För vissa idrottsutövare kan användningen av en årsarbetsförtjänst på 30 000 euro som bedömningsgrund för rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringens längd leda till en högre inkomstnivå än idrottsutövaren hade som aktiv idrottare. Detta kan gälla unga idrottsutövare i början av sin karriär eller idrottsutövare som representerar idrottsgrenar som inte är fullt ut professionaliserade vilket innebär att utövarnas inkomstnivå inte ännu är särskilt hög. Då försäkringsskyddet för idrottsutövare som överskrider den i 1 § nämnda försäkringsskyldighetens nedre gräns betraktas som förvärvsarbete och som huvudsaklig utkomställa, är det emellertid ända-

målsenligt att till idrottsutövaren betalas ersättning för rehabilitering som leder till ett yrke som ger en skälig utkomst eller för åtgärder genom vilka idrottsutövaren direkt kan placera sig i ett sådant arbete t.ex. via arbets träning, om idrottsyrket upphör till följd av olycksfallet.

Avsikten är att yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder som avses i denna paragraf ska komma i fråga i sådana fall då en idrottsutövares inkomstbringande karriär slutgiltigt upphör på grund av ett olycksfall.

13 §. Hur försäkringspremien fastställs. I denna paragraf föreskrivs hur försäkringspremien fastställs. Enligt bestämmelsen ska försäkringspremien stå i rimlig proportion till de försäkringsrelaterade kostnaderna, med beaktande av olycksfallsrisken i respektive idrottsgren.

Eftersom idrottsutövarens fonderade lönedelar samt resultatpremier som förfallit till betalning beaktas i den årsarbetsförtjänst som ersättningen baseras på ska de också beaktas i försäkringspremien.

Försäkringsbolaget ska enligt jämlika principer tillämpa premiegrunderna på alla försäkringstagare.

14 §. Ålderdomstrygghet. I denna paragraf föreslås en bestämmelse om försäkringsrelaterad ålderdomstrygghet. Innehållsmässigt motsvarar paragrafen gällande lag. En sådan teknisk ändring föreslås i paragrafen att försäkringsklasserna ska bestämmas genom lag i stället för såsom tidigare genom social- och hälsovårdsministeriets beslut. Dessutom föreslås i paragrafen en sådan teknisk ändring i fråga om försäkringspremien som i enlighet med 15 § gäller försäkrade idrottsutövare.

Avsikten är att försäkringspremien för en i enlighet med 1 § försäkrad idrottsutövares ålderspension ska betalas från den lönesumma som ligger till grund för försäkringsskyldigheten enligt 1 §.

15 §. Frivillig försäkring. I denna paragraf föreskrivs om försäkring av idrottsutövare som inte har något sådant avtal som avses i 1 §. Bestämmelsen gäller i regel individuella idrottsutövare eftersom den gällande lagens bestämmelse om försäkringsskyldighet för deras vidkommande föreslås bli slopad.

I den föreslagna paragrafens 1 mom. föreslås att om en idrottsutövare som inte har in-

gått ett sådant avtal som avses i 1 mom., för att bedriva idrott huvudsakligen i Finland får minst 9 600 euro i skattepliktig inkomst per år, har idrottsutövaren rätt till försäkringsskydd enligt denna lag.

Eftersom individuell idrott till sin karaktär inte är förenlig med försäkringsskyldighet föreslås frivillig försäkring av individuella idrottare. Ett viktigt element i den process som ledde till att systemet med inkomstrelaterad social trygghet för idrottsutövare skapades var att idrottsutövarnas status ändrades i en arbetsrättslig riktning. Enligt ett antal prejudikat från 1990-talet anses det att lagidrottare kan stå i anställningsförhållande. Individuella idrottare kan ha i rättsligt hänseende relevanta relationer t.ex. till nationella och internationella grenförbund, föreningar, sponsorer, Finlands olympiska kommitté, undervisningsministeriet och Urheilupuolustuslaitos. I dessa avseenden uppfylls emellertid inte samtidigt alla kännetecken på ett anställningsförhållande. Ett kännetecken som ofta inte blir uppfyllt är arbetsgivarens lednings- och övervakningsrätt. En individuell idrottare bedriver ofta idrott för sin egen räkning och bär också själv de risker som är förenade med verksamhetens idrottsliga och ekonomiska framgångar. Individuell idrottsverksamhet kan sålunda snarast betraktas som yrkesutövning. För att en idrottare ska kunna betraktas som yrkesutövare förutsätts det i allmänhet att de idrottsrelaterade inkomsterna åtminstone delvis räcker för det egna uppehållet. Också individuell idrott är förenad med olycksrisker. Därför bör individuella idrottare ha rätt till inkomstrelaterat skydd för olycksfall och vid ålderdom. Det föreslagna systemet motsvarar sålunda det system för försäkring av företagarkerksamhet som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring.

Utgångspunkten för både den gällande EG-förordningen 1408/71 och för den nya förordning (883/2004) som träder i kraft 2010 är att den som i en medlemsstat är självständig yrkesutövare lyder under lagstiftningen i den staten. Enligt förordningarna görs undantag i det fall att en yrkesutövare börjar utföra liknande arbete i en annan medlemsstat.

Om en person utövar sitt yrke i flera medlemsstater ska lagstiftningen i den stat där personen är bosatt tillämpas enligt den gäl-

lande EG-förordningen 1408/71, om personen i fråga bedriver en del av sin verksamhet i den staten. En person som inte bedriver någon verksamhet över huvud taget i den staten där personen i fråga är bosatt lyder under lagstiftningen i den medlemsstat där huvuddelen av verksamheten bedrivs. Enligt den nya förordningen 883/2004 ska i sådana fall tillämpas lagstiftningen i den stat där personen i fråga är bosatt, om en betydande del av verksamheten bedrivs i denna stat. Om en person inte bedriver en betydande del av sin verksamhet i den stat där personen i fråga är bosatt ska den lagstiftning som gäller på verksamhetens huvudort tillämpas.

Som grund för en försäkringsbaserad olycksfallspension ska enligt 1 mom. användas den mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget överenskomna årsarbetsförtjänsten, som ska motsvara idrottsutövarens fortlöpande skattepliktiga idrottsinkomst. Årsarbetsförtjänsten kan enligt 11 § 1 mom. uppgå till högst 80 000 euro. Som grund för olycksfallspension som betalas för varaktig arbetsoförmåga ska enligt förslaget alltid användas årsarbetsförtjänsten 30 000 euro som föreskrivs i 11 § 2 mom. Med en fortlöpande inkomst avses att årsarbetsförtjänsten ska motsvara idrottsutövarens normala inkomstnivå.

Syftet med paragrafens 2 mom. är att förhindra dubbelförsäkring. I momentet föreskrivs att om en ny försäkring enligt denna lag tas för idrottande som redan omfattas av en försäkring enligt denna lag, upphör den tidigare försäkringen att gälla när den nya försäkringen träder i kraft. För undvikande av dubbelförsäkring ska idrottsutövaren i sin försäkringsansökan uppge en eventuell tidigare försäkring som enligt denna lag gäller idrottande. I försäkringsvillkoren kan tas in en bestämmelse om informationsskyldigheten.

16 §. Handläggning av ärenden som gäller olycksfallsskydd. I denna paragraf föreskrivs om handläggning av ärenden som gäller olycksfallsskydd genom försäkring. I paragrafens 1 mom. räknas upp de bestämmelser i lagen om olycksfallsförsäkring som tillämpas också på idrottsutövare, om inte något annat föreskrivs i den föreslagna lagen. De tillämpliga bestämmelserna i lagen om

olycksfallsförsäkring gäller arbetsgivares rätt till pension som motsvarar lön för sjukdomstid, beviljande av försäkring, försäkringens upphörande, överföring av försäkringen vid försäkringstagarens konkurs, meddelande om försäkringsvillkor, information som behövs för premien, höjning och preskription av premien, försäkringens upphörande vid försäkringsbolagets konkurs, höjning av ersättningen till följd av dröjsmål, regressrätt, minskning av förmåner enligt denna lag, överföring och utmätning av ersättning, rätten till information, rätten och skyldigheten att lämna information, rätten att sekretessbelägga information samt teknisk anslutning. I 1 mom. konstateras dessutom att i fråga om ansökan om olycksfallsersättning, behandling av ärenden, betalning och fastställande av ersättning samt i fråga om utfärdande av beslut gäller, om inte något annat föreskrivs i denna lag, 4 kap. i lagen om olycksfallsförsäkring, med undantag för dess 43 §.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att i fråga om ny behandling av ett ärende, rättelse av fel i beslut och återkrav av grundlöst utbetald ersättning gäller vad som föreskrivs i respektive paragraf i 5 kap. i lagen om olycksfallsförsäkring. Vad som föreskrivs i 55 § i lagen om olycksfallsförsäkring om straff för brott mot skyldigheten att lämna uppgifter och brott mot arbetsgivarens skyldigheter enligt lagen om olycksfallsförsäkring ska tillämpas på idrottsföreningar och andra organisationer som bedriver idrottsverksamhet enligt 1 § samt på idrottsutövare som avses i denna lag.

17 §. Justering av belopp. I denna paragraf föreskrivs om justering av belopp. Enligt paragrafens 1 mom. ska de ersättningsbelopp som föreskrivs i 9 § 1—3 och 5 punkten samt i 10 § justeras och avrundas i enlighet med 60 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring. Bestämmelsen innebär att beloppen binds vid olycksfallsårets nivå. Beloppen föreslås bli justerade eftersom de i enlighet med hänvisningsbestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring annars skulle motsvara 2004 års indexnivå.

Enligt paragrafens 2 mom. ska de belopp som föreskrivs i 1, 11 och 15 § 1 mom. kalenderårsvis justeras med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare och avrundas till närmaste hela tio

euro. Bestämmelsen innebär att beloppen binds så att de motsvarar olycksfallsårets nivå.

Enligt paragrafens 3 mom. ska olycksfallspension som föreskrivs ovan i 6 § och familjepension som föreskrivs i 10 § kalenderårsvis justeras med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagar, dock med högst 4 procent per kalenderår.

I enlighet med försäkringsbolagslagen (521/2008) ska försäkringsbolagen inom det allmänna olycksfallsförsäkringssystemet på förhand fondera medel som behövs för ersättningar till följd av arbetsolycksfall och yrkessjukdomar. Detsamma gäller medel som behövs för ersättningar enligt denna lag. Indexrelaterade ersättningsansvar betraktas inom olycksfallssystemet som en icke försäkringsbar risk, eftersom det är omöjligt att över en många års eller rentav många decenniers period uppskatta indexstegringen så noggrant att den på förhand kan täckas med en försäkringspremie. Av denna anledning finansieras indexstegringar enligt den s.k. fördelningssystemprincipen. Principen innebär att försäkringsbolagen svarar för kostnaderna i förhållande till sina årliga premieintäkter. Försäkringsbolagen överför varje år de av fördelningssystemet orsakade kostnaderna på sina premier. Eftersom det inte är möjligt att genomföra fördelningssystemprincipen i det försäkringssystem som tillämpas på idrottsutövare möjliggör bestämmelsen om en fast indexgräns en beräkning av försäkringsbolagens indexansvar.

18 §. *Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbunds och försäkringsanstalternas uppgifter.* I denna paragraf föreskrivs Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbunds och försäkringsanstalternas uppgifter. Till innehållet stämmer paragrafen överens med motsvarande paragraf i gällande lag. Genom paragrafens bestämmelser om anmälningsskyldighet tryggas idrottsutövarnas rättssäkerhet i situationer då försäkringsskyddet har försumrats.

I fråga om hantering av information som grenförbunden fått i enlighet med denna paragraf gäller vad som föreskrivs i personuppgiftslagen (523/1999) och annan lagstiftning om dataskydd.

19 §. *Grenförbundens och idrottsförening-*

arnas ansvar. I denna paragraf föreskrivs om grenförbundens och andra för tävlingsverksamhet ansvariga organisationers ansvar. Till innehållet stämmer paragrafen överens med motsvarande bestämmelse i gällande lag.

20 §. *Ansvar för försummelse av försäkringsskyldigheten.* I denna paragraf föreskrivs om ansvar för försummelse av försäkringsskyldigheten. Till sitt innehåll stämmer paragrafen överens med motsvarande bestämmelse i gällande lag. Enligt paragrafen är en idrottsförening eller annan organisation som bedriver idrottsverksamhet och har försummat försäkringsskyldigheten enligt 1 § skyldig att bekosta den trygghet som en idrottsutövare har gått miste om på grund av försummelsen.

21 §. *Betalningsförsummelse och indrivning premier.* Paragrafen stämmer innehållsmässigt överens med motsvarande bestämmelse i gällande lag.

22 §. *Lämnande av uppgifter om förvärvsinkomster och behandling av personuppgifter.* Denna paragraf gäller lämnande av uppgifter om idrottsutövaras förvärvsinkomster och behandling av personuppgifter i anslutning därtill samt annat dataskydd. För att en förening eller annan organisation som avses i 1 § ska kunna bedöma sin försäkringsskyldighet är en idrottsutövare som avses i 1 § skyldig att lämna en sådan idrottsförening eller annan organisation som avses i det nämnda lagrummet uppgifter om sina förvärvsinkomster enligt tidigare avtal för samma år eller spelsäsong.

I fråga om behandlingen av information som fåtts i det syfte som avses i 1 mom. gäller vad som föreskrivs i personuppgiftslagen, lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004) samt i annan lagstiftning om dataskydd.

23 §. *Överklagande.* I denna paragraf föreskrivs om överklagande. Till sitt innehåll stämmer paragrafen överens med gällande lagstiftning. I den föreslagna paragrafen föreskrivs att ärenden som gäller olycksfalls-skydd och ordnade av sådant enligt denna lag, undanröjande av beslut och extraordinärt ändringssökande kan överklagas i enlighet med respektive bestämmelser i lagen om olycksfallsförsäkring. De tillämpliga bestämmelserna räknas upp i paragrafen.

24 §. Tillämpning av lagen om försäkringsavtal. I denna paragraf föreskrivs om tillämpning av lagen om försäkringsavtal. Om inte något annat föreskrivs i denna lag ska på pensionsförsäkringar tillämpas lagen om försäkringsavtal.

Hänvisningen till lagen om försäkringsavtal behövs alltjämt eftersom försäkringssystemet uppvisar vissa drag av avtalsbaserad försäkring.

25 §. Utlåtande. Vid oklarhet om huruvida en försäkring uppfyller förutsättningarna enligt denna lag, ska Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund i enlighet med denna paragraf ge utlåtande på ansökan av en part. Till sitt innehåll stämmer paragrafen överens med motsvarande bestämmelse i gällande lag.

26 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2009.

Enligt paragrafens 2 mom. upphävs genom denna lag lagen den 16 juni 2000 om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (575/2000) jämte ändringar.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att på en spel- eller tävlingssäsong som börjat och på olycksfall som inträffat innan denna lag trätt i kraft ska tillämpas de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Eftersom det i lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för företagare hänvisas till den gällande lagen, föreskrivs i 4 mom. att om det någon annanstans i lag hänvisas till den gamla lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare, ska i stället den nya lagen tillämpas.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2009. Denna bestämmelse om tidpunkten är nödvändig eftersom avsikten är att den nya lagen ska kunna tillämpas redan på nya spelsäsonger som börjar den 1 maj 2009.

3. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den föreslagna lagen om olycksfallsskydd för idrottsutövare gäller skadeförsäkring som ger idrottsutövare skydd för plötsliga och oförutsedda yttre händelser som leder till kroppsskada eller sjukdom. Skadeförsäkringen skiljer sig från det skydd som arbetspensionslagstiftningen ger i det avseendet att skadeförsäkringssystemet inte bygger på att idrottsutövaren tjänar in någon framtida förmån som denne skulle ha rätt till utan ett skadefall. En idrottsutövare som är försäkrad enligt den föreslagna lagen och inte skadar sig under sin idrottskarriär, får inga förmåner genom systemet.

Den föreslagna lagen gäller inte olycksfall som inträffat innan lagen trätt i kraft och inte heller spel- eller spelsäsonger som börjat innan lagen trätt i kraft. Lagen tillämpas inte på löpande förmåner. Den ändrar inte heller ålderspensioner. Idrottsutövare har rätt till ålderspension enligt på sådana villkor som föreskrivs i lagen om försäkringsavtal. Idrottsutövarnas olycksfallsskydd förbättras genom att åldersgränsen för en idrottsutövare som blivit varaktigt arbetsoförmögen höjs till 65 år och åldergränsen för försäkringsskyldigheten höjs till 43 år. Syftet med att förkorta ersättningstiden till fem år är uttryckligen att en idrottsutövare efter att ha återhämtat sig från en idrottsrelaterad kroppsskada eller sjukdom ska bli rehabiliserad till ett sådan nytt arbete eller yrke som ger idrottsutövaren möjlighet till en skälig utkomst.

Eftersom den föreslagna lagen inte kan anses ingripa i de grundlagsenliga mänskliga rättigheterna kan den behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av det som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Försäkringsskyldighet

Om en idrottsutövare har avtalat med en idrottsförening som bedriver idrottsverksamhet i Finland eller med en annan organisation som bedriver idrottsverksamhet att idrottsutövaren för idrottande som huvudsakligen bedrivs i Finland ska få minst 9 600 euro i skattepliktig lön per år eller per spelsäsong som är kortare än ett år, ska föreningen eller organisationen genom att försäkra idrottsutövaren i enlighet med denna lag ordna skydd för olycksfall enligt denna lag och för ålderdom till dess att idrottsutövaren fyller 43 år. Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten beaktas alla löner som enligt avtal ska betalas för samma spelsäsong eller år.

2 §

Olycksfall

Med olycksfall avses en skada eller sjukdom som har orsakats av en plötslig, oförutsedd yttre händelse och dödsfall som orsakats till följd därav.

I enlighet med denna lag ersätts ett olycksfall som har drabbat en idrottsutövare före fyllda 43 år under omständigheter som är typiska för idrottsgrenen

1) i samband med en spel- eller idrottsprestation,

2) vid träning under handledning eller övervakning eller i enlighet med ett träningsprogram,

3) när idrottsutövaren är på väg från sin bostad eller inkvartering till eller från en tävlings-, spel- eller träningsplats,

4) när idrottsutövaren under spel-, tävlings- eller träningsresor deltar i aktiviteter som hör till reseprogrammet,

5) när idrottsutövaren på uppdrag av en idrottsförening eller annan organisation som avses i 1 § representerar föreningen eller organisationen vid ett representationstillfälle samt under resa till och från ett sådant tillfälle.

Som olycksfall ersätts också plötslig ömhet i en muskel eller sena som utan samband med ett olycksfall har uppkommit då idrottsutövaren utfört en ansträngande enskild rörelse. Ersättning betalas dock inte, om orsaken till ömheten är en sjukdom, sannolikt huvudsakligen en tidigare skada eller vävnadsförsvagning av någon annan orsak eller en vävnadsskada som inte kan ha uppkommit utan ett olycksfall.

3 §

Ersättningar för olycksfall

På grund av olycksfall betalas ersättning för rehabiliteringskostnader, olycksfallspension, familjepension, begravningshjälp, menersättning, men- och klädtillägg, ersättning

för ledarhundskostnader samt ersättning för hemvårdskostnader och sjukvårdskostnader.

Ersättning betalas på grund av ömhet som avses i 2 § 3 mom. för högst sex veckor efter det att skadan uppkommit.

En idrottsutövares rätt till ersättning till den del ersättning inte betalas med stöd av denna lag bestäms enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004).

4 §

Olycksfallspension

Olycksfallspension betalas till en idrottsutövare

1) som på grund av behandling av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall inte kan skaffa sig förvärvsinkomster genom idrott enligt 1 eller 15 §,

2) som efter det att behandlingen enligt 1 punkten slutförts är varaktigt oförmögen att fortsätta med idrott under den tid som han eller hon deltar i yrkesinriktad rehabilitering enligt denna lag med sikte på något annat arbete eller yrke av vilket han eller hon kan få sin huvudsakliga försörjning och,

3) vars yrkesinriktade rehabilitering enligt 2 punkten har upphört.

Olycksfallspension betalas med stöd av 1 mom. för sammanlagt fem år efter utgången av maximitiden för sjukdagpenning enligt med sjukförsäkringslagen.

När olycksfallspension som betalas enligt 1 mom. 3 punkten bestäms ska från den årsarbetsförtjänst som läggs till grund för pensionen dras av de förvärvsinkomster som idrottsutövaren fått efter rehabiliteringen, likväl minst ett belopp som motsvarar inkomstnivån efter rehabiliteringen i ett arbete eller yrke som motsvarar rehabiliteringen.

5 §

Olycksfallspension efter avbruten rehabilitering

Om en idrottsutövares rehabilitering avbryts på grund av en skada eller sjukdom som ersatts i enlighet med denna lag eller av en jämförbar orsak som inte beror på idrotts-

utövaren, fortgår idrottsutövarens rätt till yrkesinriktad rehabilitering och olycksfallspension enligt 4 § 1 mom. 2 och 3 punkten till utgången av den tid som anges i 4 § 2 mom. Avbrottsid som avses ovan och beror på annat än arbetsoförmåga till följd av behandling av skada eller sjukdom för vilken har betalats ersättning räknas inte in i femårstiden.

6 §

Olycksfallspension vid varaktig arbetsoförmåga

En idrottsutövare har rätt till olycksfallspension, om han eller hon före fyllda 43 år till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall har blivit varaktigt oförmögen att fortsätta med idrott enligt 1 eller 15 § och förmågan att skaffa sig förvärvsinkomster genom annat arbete varaktigt har nedgått med minst tre femtedelar enligt en bedömning som gjorts i förhållande till den årsarbetsförtjänst som enligt denna lag används som grund för bedömningen av varaktig arbetsoförmåga.

Vid bedömningen av nedgången i arbetsförmågan beaktas idrottsutövarens återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som idrottsutövaren skäligen kan förutsättas utföra. Då beaktas också idrottsutövarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra jämförbara omständigheter.

En förutsättning för att olycksfallspension ska betalas är att idrottsutövarens rehabiliteringsmöjligheter har utretts.

Olycksfallspension betalas tidigast efter utgången av den i sjukförsäkringslagen angivna maximitiden för sjukdagpenning och högst till dess att idrottsutövaren fyller 65 år.

7 §

Olycksfallspensionens belopp

Olycksfallspensionens belopp per år är 85 procent av idrottsutövarens årsarbetsförtjänst. Vad som sägs i 4 § 3 mom. ska dessutom beaktas.

8 §

Ersättning för sjukvård och medicinsk rehabilitering

För behandling av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall betalas det ersättning i enlighet med 15, 15 a och 15 b § i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). Kostnader för undersökning av skada som misstänks vara orsakad av olycksfall ersätts dessutom i enlighet med 14 § 4 mom. i den nämnda lagen. För nödvändiga och skäligen kostnader för medicinsk rehabilitering till följd av en skada som är ersättningsbar enligt denna lag betalas ersättning så som föreskrivs i 7 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991).

Behandling av skada eller sjukdom som orsakat i denna lag avsedd varaktig arbetsoförmåga ersätts enligt 15 a § i lagen om olycksfallsförsäkring så att onödiga kostnader undviks men utan att idrottsutövarens hälsotillstånd äventyras.

Ersättning i enlighet med 1 och 2 mom. betalas dock inte efter att idrottsutövarens rätt till olycksfallspension har upphört till följd av att den i 4 § 2 mom. eller 6 § 4 mom. angivna tiden gått ut.

9 §

Menersättning, men- och klädtillägg, ersättning för hemvårdskostnader och ledarhunds-kostnader

Menersättning betalas i enlighet med 16 § 2 mom., 18 a § och 18 b § 1 och 3—5 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring till en idrottsutövare som fått bestående allmänt men av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall.

Mentillägg betalas till en idrottsutövare som till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall har försatts i ett så hjälplöst tillstånd att idrottsutövaren inte kan reda sig utan hjälp av en annan person eller om han eller hon annars orsakas exceptionell olägenhet av behandlingen av skadan eller sjukdomen. På mentillägg tillämpas 20 § i lagen om olycksfallsförsäkring.

För onormalt klädsitage som orsakas av långvarig användning av protes, annat hjälpmedel, bandage eller förband till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall betalas det klädtillägg till idrottsutövaren. På klädtillägg tillämpas 20 a § i lagen om olycksfallsförsäkring.

Till en idrottsutövare som till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall inte förmår sköta sitt hem kan ersättning för hemvårdskostnader betalas i enlighet med 20 b § i lagen om olycksfallsförsäkring.

Till en idrottsutövare betalas det ersättning för kostnaderna för en ledarhund som idrottsutövaren behöver till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall. Ersättningen bestäms i enlighet med 20 a § 4 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring.

Mentillägg, klädtillägg och ersättning för ledarhundskostnader betalas inte efter att idrottsutövarens rätt till olycksfallspension har upphört till följd av att den tid som nämns i 4 § 2 mom. eller 6 § 4 mom. gått ut. Idrottsutövarens rätt till menersättning upphör när han eller hon fyller 65 år.

10 §

Familjepension och begravningshjälp

Om en idrottsutövare har dött till följd av ett olycksfall betalas det efter idrottsutövarens familjepension för högst tio år efter dödsfallet. Familjepensionen beräknas på årsarbetsförtjänsten enligt denna lag. Om inte något annat föreskrivs i denna lag gäller i fråga om familjepensionen vad som föreskrivs i 16 § 1 mom. 3 punkten, 23 §, 23 a—23 d, 24 och 24 a—24 c § i lagen om olycksfallsförsäkring.

Begravningshjälp betalas om en idrottsutövare har dött till följd av ett olycksfall, enligt vad som föreskrivs i 16 § 3 och 4 mom. och 25 § i lagen om olycksfallsförsäkring.

11 §

Årsarbetsförtjänst

Årsarbetsförtjänsten utgörs av medelvärdet av de i 1 § avsedda lönerna under det år eller

den spelsäsong då olycksfallet inträffade och under det föregående året eller den föregående spelsäsongen. Vid beräkningen av medelvärdet ska inte det föregående årets eller den föregående spelsäsongens lön beaktas, om dess belopp inte når upp till den i 1 § angivna nedre gränsen för försäkringsskyldigheten. Vid beräkningen av medelvärdet ska lönerna för året eller spelsäsongen innan olycksfallet inträffade justeras till indexnivån för det år då olycksfallet inträffade. Justeringen görs med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Den årsarbetsförtjänst som ska beaktas får vara högst 80 000 euro.

Olycksfallspensionen för varaktig arbetsförmåga enligt 6 § ska med avvikelse från 1 mom. beräknas på basis av en 30 000 euros årsarbetsförtjänst.

12 §

Yrkesinriktad rehabilitering

Till en idrottsutövare som i enlighet med 4 § 1 mom. 2 punkten är oförmögen att fortsätta med idrott enligt denna lag ska det betalas ersättning för nödvändiga och skäliga kostnader för åtgärder enligt 6 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

Den yrkesinriktade rehabiliteringens nödvändighet bedöms med beaktande av idrottsutövarens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och etablering i arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till att idrottsutövaren kan fortsätta i ett med tanke på sitt hälsotillstånd lämpligt förvärvsarbete.

13 §

Hur försäkringspremien fastställs

Premien för en försäkring enligt denna lag ska stå i rimlig proportion till kostnaderna för försäkringen. Olycksfallsrisken i respektive idrottsgren ska också beaktas.

14 §

Ålderdomstrygghet

Ålderdomstryggheten innefattar ålderspension som betalas räknat från den dag då idrottsutövaren fyller 65 år. Ålderdomstryggheten ordnas genom sådan av ett finländskt försäkringsbolag eller en finländsk försäkringsförening beviljad försäkring som avses i 20 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008). Den försäkringspliktige ska som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 1 § avsedda lönen eller den i 15 § avsedda inkomsten.

Om en försäkringstagare som avses i 1 § meddelar att en idrottsutövare inte längre omfattas av den försäkring som försäkringstagaren tecknat, överförs ålderspensionsförsäkringen jämte uppsamlade medel till idrottsutövaren och förblir som fribrev i kraft som en individuell pensionsförsäkring utan rätt till återköpsvärde.

15 §

Frivillig försäkring

En idrottsutövare som inte har ingått ett avtal enligt 1 § och får minst 9 600 euro i skattepliktig inkomst per år för att bedriva idrott huvudsakligen i Finland har rätt till olycksfallskydd och ålderdomstrygghet i enlighet med denna lag. Till grund för sådan på försäkring baserad olycksfallspension ska läggas den mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget överenskomna årsarbetsförtjänsten, som ska motsvara idrottsutövarens fortlöpande skattepliktiga idrottsinkomst. Den årsarbetsförtjänst som beaktas kan uppgå till högst det belopp som anges i 11 § 1 mom. Till grund för olycksfallspension som betalas på basis av varaktig arbetsoförmåga läggs dock den årsarbetsförtjänst som anges i 11 § 2 mom.

Om en ny försäkring enligt denna lag tas för idrottande som redan omfattas av en försäkring enligt denna lag, upphör den tidigare försäkringen att gälla när den nya försäkringen träder i kraft.

16 §

Handläggning av ärenden som gäller olycksfallsskydd

Bestämmelserna i 26, 29 och 31 §, 32 § 5 och 6 mom., 32 a, 37, 38, 38 a, 60 a, 61, 61 a, 62, 63, 64 a—64 f och 64 h—64 § i lagen om olycksfallsförsäkring ska iakttas, om det inte i denna lag i fråga om olycksfallsskydd föreskrivs något annat om arbetsgivarens rätt till pension som motsvarar lön för sjukdomstid, beviljande av försäkring enligt denna lag, försäkringens förfallande, överföring av försäkringen vid försäkringstagarens konkurs, meddelande om försäkringsvillkor, information som behövs för premien, höjning och preskription av premien, försäkringens upphörande vid försäkringsbolagets konkurs, höjning av ersättningen till följd av dröjsmål, regressrätt, minskning av förmåner enligt denna lag, överföring och utmätning av ersättning, rätten till information, rätten och skyldigheten att lämna information, hemlighållande av uppgifter samt om teknisk anslutning. I fråga om ansökan om olycksfallsersättning, behandling av ärenden, betalning och fastställande av ersättning samt i fråga om meddelande av beslut gäller dessutom, om inte något annat föreskrivs i denna lag, 4 kap. i lagen om olycksfallsförsäkring med undantag för kapitlets 43 §.

I fråga om ny behandling av ett ärende, rättelse av fel i beslut och återkrav av grundlöst utbetald ersättning gäller vad som föreskrivs i 5 kap. 53 e—53 g § i lagen om olycksfallsförsäkring. Vad som i 55 § i lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs om straff för brott mot skyldigheten att lämna uppgifter och brott mot arbetsgivarens skyldigheter enligt lagen om olycksfallsförsäkring tillämpas på idrottsföreningar och andra organisationer som bedriver idrottsverksamhet enligt 1 § samt på idrottsutövare som avses i denna lag.

17 §

Justering av belopp

De ersättningsbelopp som föreskrivs i 9 § 1—3 och 5 mom. samt 10 § justeras och av-

rundas kalenderårsvis i enlighet med 60 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring.

De belopp som föreskrivs i 1 och 11 § samt i 15 § 1 mom. justeras kalenderårsvis med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare och avrundas till närmaste hela tio euro.

Olycksfallspension som föreskrivs i 6 § och familjepension som föreskrivs i 10 § justeras kalenderårsvis med arbetspensionsindex enligt 98 § i lagen om pension för arbetstagare, dock med högst 4 procent per kalenderår.

18 §

Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbunds och försäkringsanstalternas uppgifter

Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund har till uppgift att svara för uppföljningen och den allmänna tillsynen över försäkrings-systemet samt att föra ett register över de i enlighet med denna lag försäkrade idrottsutövare och över försäkringstagarna. Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund ska varje år före utgången av mars lämna en berättelse till social- och hälsovårdsministeriet varav framgår hur försäkringsskyddet enligt denna lag har genomförts. Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund sköter också de övriga uppgifter som enligt denna lag ankommer på förbundet.

Försäkringsanstalterna ska varje år före utgången av februari ge Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund den information om försäkringar och skador enligt denna lag som behövs för skötseln av uppgifterna enligt 1 mom. Försäkringsanstalterna ska också en gång per år och vid behov också annars ge idrottsutövare en utredning om försäkringsskyddet. Försäkringsanstalterna ska utan dröjsmål informera idrottsutövare om sådana försummelser av premiebetalningen som leder till att försäkringsskyddet enligt denna lag upphör.

Försäkringsanstalterna ska varje år senast en månad efter att spel- eller tävlingssäsongen för en idrottsgren har börjat, med tanke på de uppgifter som föreskrivs för grenförbunden i 19 §, informera grenförbundens idrotts-

föreningar och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet om att en försäkring enligt denna lag har börjat gälla. Av informationen ska med samtycke av de idrottsutövare som omfattas av försäkringen framgå deras namn och personbeteckning. Försäkringsanstalterna ska på motsvarande sätt informera grenförbunden om att en försäkring börjar gälla eller upphör under spelsäsongen. Informationen ska då ges utan dröjsmål och senast en månad efter att försäkringen börjat gälla eller sagts upp eller efter att försäkringen upphört utan uppsägning.

19 §

Grenförbundens och idrottsföreningarnas ansvar

Grenförbunden och övriga organisationer som svarar för tävlingsverksamhet ska se till att idrottsföreningarna och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet och deltar i tävlingsverksamhet ordnar försäkringsskydd i enlighet med denna lag. För detta ändamål har grenförbunden och övriga organisationer som svarar för tävlingsverksamhet rätt att ur det register som förs av Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund få information om de idrottsutövare som omfattas av dess verksamhet och är försäkrade i enlighet med denna lag.

Idrottsföreningarna och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet ska varje år underrätta sina grenförbund om hur många idrottsutövare inom denna lags tillämpningsområde som har representerat föreningen eller organisationen. Grenförbunden ska varje år före utgången av februari, i det syfte som anges i 1 mom., sända uppgifterna till Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund.

20 §

Ansvar för försummelse av försäkringsskyldigheten

En idrottsförening eller annan organisation som bedriver idrottsverksamhet och har försummat försäkringsskyldigheten enligt 1 § är

skyldig att bekosta den trygghet som en idrottsutövare har gått miste om på grund av försummelsen.

21 §

Betalningsförsummelse och indrivning av premier

Om en försäkringsanstalt på grund av försummad premiebetalning säger upp en försäkring, fortgår idrottsutövarens försäkringsskydd dock minst en månad efter att försäkringsanstalten har sänt idrottsutövaren ett skriftligt meddelande om att försäkringen upphör.

I denna lag avsedda försäkringspremier jämte dröjsmålsränta får drivas in i utskönningsväg utan dom eller beslut i enlighet med lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

22 §

Lämnande av uppgifter om förvärvsinkomster och behandling av personuppgifter

En idrottsutövare som avses ovan i 1 § är skyldig att lämna en idrottsförening eller annan organisation som avses i paragrafen de uppgifter om sina förvärvsinkomster enligt tidigare avtal för samma år eller spelsäsong som är nödvändiga för bedömningen av försäkringsskyldigheten enligt denna lag.

I fråga om hantering av information som erhållits i det syfte som avses i paragrafens 1 mom. gäller personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004).

23 §

Överklagande

I fråga om olycksfallsskydd och ordnande av sådant enligt denna lag, undanröjande av beslut och extraordinärt ändringssökande gäller 53, 53 a—53 d, 53 f, 53 h och 54 § i lagen om olycksfallsförsäkring.

24 §

Tillämpning av lagen om försäkringsavtal

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska på försäkringar som avses i 14 § tillämpas lagen om försäkringsavtal (543/1994).

25 §

Utlåtande

Vid oklarhet om huruvida en försäkring uppfyller förutsättningarna enligt denna lag, ger Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund utlåtande på ansökan av en part.

26 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs lagen av den 16 juni 2000 om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (575/2000) jämte ändringar.

På spel- eller tävlingssäsonger som börjat och på olycksfall som inträffat före denna lags ikraftträdande ska de bestämmelser tillämpas som gällde vid ikraftträdandet.

Om det någon annanstans i lag hänvisas till lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare från år 2000, ska i stället denna lag tillämpas.

Helsingfors den 13 mars 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Liisa Hyssälä*